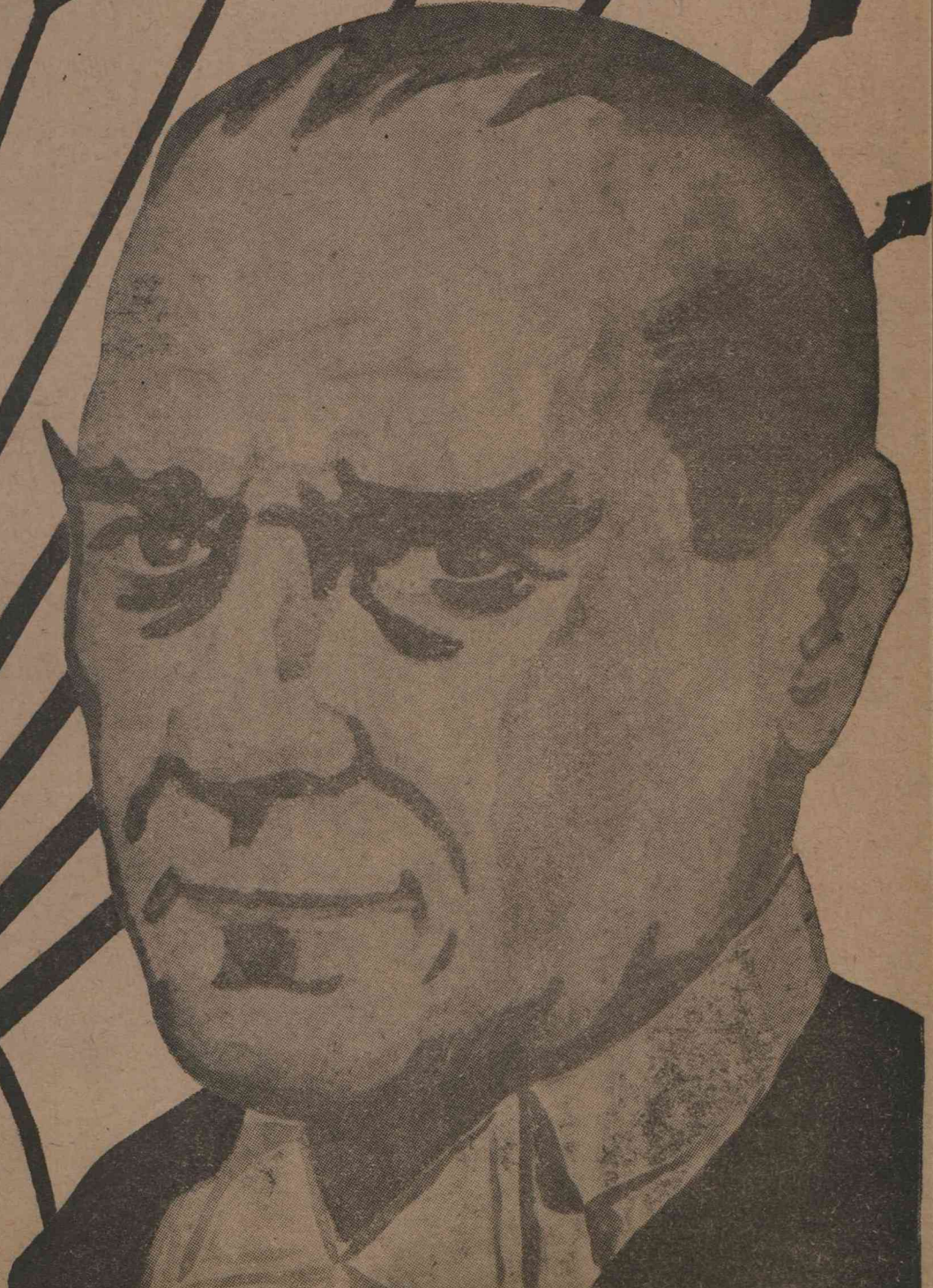


KONYA HALKEVİ



sf



HALKEVİMİZİN YENİ YAYINLARI

KİTABIN ADI	YAZAZIN ADI	Kr.
1 — Mevlânanın Ressamları	Şahabettin Uzluk	300
2 — Konya çevresinde beslenme meseleleri.	Prof. Dr. Saib Ragıp Atademir	200
3 — Konya	Naci Fikret Baştağ	300
4 — Ilgın Folkloru	Fehim Çaylı	200

Kitabsever yurttaşları, öğretmen ve öğrencileri ilgilendiren bu yeni yayınlarımız öğretmen, öğrenci ve memurlara % 30 iskonto ile satışa çıkarılmış bulunmaktadır.

Yayınlarımızdan satmak arzusunu gösteren Kitabevlerine de parası peşin olarak ödenmek şartıyla % 30 iskonto yapılır.

Satış ve müracaat yeri (Konya Halkevi Yayın Bürosu) dur.

BASILMAKTA OLANLAR :

- 1 — Mevlânanın Türbesi.
- 2 — Şikâri Tarihi.

KONYA

HALKEVİ AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

YIL : X

ŞUBAT 1946

SAYI 88

HALKEVLERİ ONDÖRT YAŞINDA

MİDHAT ŞAKIR ALTAN

Halkevlerimizin ondördüncü yıl dönümüne, kuruluşuna katılan halk odalarımızla birlikte erişmiş bulunuyoruz.

Halkevleri ve Halk odaları, C. H. P. nin sayıları gün geçtikçe çoğalan, çalışmaları ve etkileri yurt boyunca genişleyen ve derinleşen özel kurullarıdır.

Evler ve odalar C. H. P. nin prensiplerini bütün çalışmalarında yaymak ve çalışmalarını bu prensiplerle ayarlamak zorunda olan kurullardır. Bu kurulları herhangi polemik bir konuda tarafsız göstermeğe çalışmak çok yanlışır. Bu münasebetle Halkevlerinin her çeşit politik anlayış ve doktrinlere doğrudan veya dolayısıyla sahne olabileceğini kabul etmenin hatalı bulunduğunu açıklamak yerinde olur.

Netekim en son 20 Nisan 1940 da Parti Genel Başkanlık divanınca kabul edilen çalışma talimatnamesinin üçüncü yaprağının giriş başlıklı

ön sözünde temas ettiğimiz bu cihet kesin olarak hükümlendirilmiştir. Yine aynı tarihte kabul edilen Halkevleri idare ve teşkilât talimatnamesinin birinci maddesi hükmü de evlerin partinin ana prensibi içinde çalışan birer kurumu olduğunu teyit etmektedir. Bu maddenin ikinci fıkrasında Halkevleri kapılarının partiye yazılı olan veya olmayan bütün arkadaşlara açık olduğu yazılmakla parti bakımından evlere verilen görevlerdeki maksat ve gaye belirtilmiştir. Görülüyor ki Halkevleri esasta ve gayede tek cepheli ve tek taraflıdır; Ve kurucusu olan C. H. P. nin özel bir kurumudurlar. Bu özel kurumlar partinin siyasal ve sosyal anlayışını yer yer işleyen ve yayan her nesli ve her çalışmayı bu anlayışın prensipleri çevresinde mütalâa eden, hazırlayan, terbiye eden, olgunlaştıran yardımcı müesseselerdir.

Bu karakterile Halkevleri C. H. P. nin ocakdan, genel başkanlığa kadar

kademe kademe yükselen siyasi, organik yapısı yanında bu yapının fikir ve ruh bakımından mayasını tutan ve her nesilden bütün yurddaşlar arasında ve içinde bugün için, yarın için, partinin anlayış ve görüşünü işleyen terbiyevi organlarıdır. Partinin işleyen bu cihazının ondört yılda başardığı işler büyüktür. Parti kendi davasının ve prensiplerinin bütün yurddaşlarca iyice kavranıp anlaşılması bahsinde Halkevleri ve odalarına teşkilatı arasında verdiği önemle ev ve odaların sosyal ve siyasi gelişmemizdeki rollerini daima değerlendirmiştir. Bu itibarla her halkevi, Halkevi çatısı altında bugünkü ve yarınki sosyal ve siyasi görev ve ödevlerle yakın temas halinde ilerlemeğe devam ediyor.

Dokuz kolun hareket ve faaliyeti halkevliyi sosyal hayatın çeşitli meseleleriyle karşılaştırarak ona bir yan-

dan bu meselelerin cemiyet içindeki konusunu mütealâ ettirirken, diğer yandan da kendi inisiyativiyile bu meselelerin nasıl çözülebileceğini düşündürmekte, devamlı hareket ve tartışmalarla, her meselede kullandığı reylerle onu olgunlaştırıp erginleştirmektedir.

Halkevleri ve odaları esasında bir ve beraber oldukları çalışmalarını daha yakın bir temas haline getirerek birbirlerini tamamlamaya özendikleri ve buna muvaffak oldukları gün, C. H. P. nin ileri görüş ve anlayışına her nesilden bütün yurddaşları daha çok yaklaştırmış olacaktır. Bu günlerin yakın olduğuna şüphe etmeyelim. Halkevleri ve odalarının varlıklarında yarınki ileri yurddaş, ileri kuvvetli Türkiye'ye ve Partimizin bütün bu varlıkların hazırlanışındaki büyük emeğine kaynak olan ileri ve gerçek anlayışının zaferlerini selâmlıyalım.



ŞİİR:

HALKEVİ

Bu evlerdir ulusunun kaygısıyla inliyen;
Bu evlerdir ulusunun dertlerini dinliyen;
Bu evlerdir hakikate doğru bizi götüren;
Devrimlerin en kuvvetli besiniyle besliyen.

* *

Bu evlerde batmıyan bir güneş güneş nuru yanıyor;
Yüreğimiz Türk'ün büyük varlığına kanıyor;
İdealin sunduğu aşk iksirine kanıyor;
Bu yuvayı her vatandaş kendi evi tanıyor.

* *

Her vatandaş bu yuvada kaynaşarak birleşir;
En samimî bir dil ile birbiriyle dertleşir;
Her terakki hamlesinde o dinamik irade,
O sarsılmaz inanımız çelik gibi sertleşir.

* *

Karanlıkta kalanlara ışık veren Halkevi,
Halkın temiz kucağına koşup giren Halkevi!..
Parıldayan nurlarınla gönülleri aydınlat,
Bize Türk'ün o şerefli mazisini sen, anlat!..

Konya : RAŞİT USMAN



HALKEVİ VE GENÇLİK

SUAT YEŞİLYURT

Her ne surette olursa olsun, asırları dolduran fikir tartışmalarında; madde - ruh zıtlaşmasının bağdaştığı mutedil fikirler boldur.

Bilhassa: Fransız ihtilâlinde sonra devlet denilen yapı, bir rejim ve onu kucaklayan bir ideoloji olarak ele alınabilir, hattâ rejimlerden bazılarında olduğu gibi yalnız mideye hitap edildiği iddia edilmiş olsa dahi bunun yanında ruh ve kalbi aydınlatacak bir disipline hasıl olan lüzumun belirtilmesinden de geri kalınmamıştır.

Rejimlerin kaba yapılarındaki da- hi, bizatihi bir cevher olarak bir ruh olgunluğunun çekirdeklediği görülür.

Demokrasinin "ferdin saadeti," ni Faşizmin "cemiyetin saadeti," ni Komünizmin "içtimâî adalet," i ele alışı hep bu mebdeden hareket edişin ve hep bu membâa varmak isteyişin neticesidir.

Umumî rejim ölçüleri böylece bir madde ve ruh kavramına sahip bir bütün olmalarına rağmen, bir hudut taşından içeri girdikleri an o topraklarında sahip oldukları hususiyetlerden hiç olmasa bir kaçıyla muhak- hak surette kaynaşmak zorunda ka- lırlar.

C. H. P. disiplini de aynı geliş- menin bir neticesi olarak doğmuş, fikir - demokrasi ve reel - memleket davaları örgüsünde kendisini bulmuş- tur.

Klasik formuna uygun olmakla beraber, tarihî zaruretler ve bilhassa o günkü temel şartlar nazara alın- cak olursa isabetini inkâra imkân görülmiyen reel - memleket davaları- nın fikir demokrasi ile kaynaştırılma- sı C. H. P. disiplinini bir nâs haline sokmuştur. Bu hal bugün için parti- nin kuvvetini teşkil ettiği halde, ya- rın için zâfı da olabilir.

İşte; biz bu yönden halkevlerinin vazifelerini yarın için bugünkünden daha ileri ve yüklü görüyoruz,

Halkevi halkın evi olmak sıfatıyla yalnızca günlük işler çevresinde iş görmüş olmaktan ziyade, nesiller üs- tünde hükümlan olabilecek ruh ol- gunluğuna doğru giden bir oluşun amelesi olacaktır.

Temellerini 19 uncu asrın orta- larında bulabileceğimiz "Millî kültür cemiyetleri," nin, "Halk terbiye mües- seseleri," nin, nihayet Faşit İtalya ve Almanya'da son harpten önceki "Genç- lik teşkilâtları," nin her şeyden evvel göz önünde tuttıkları dava, günlük işlerinde yakından temas ettikleri re- jimlerinin ruh ve mânasını da kalp ve gönüllerine sindirebilmek için hal- kın ve gençliğin öncüsü olabilmek- tir.

Bunun için; Halkevleri ve Halk- odaları bizim için bir "millî eğitim," yuvası olduğu kadar, bunun ruh ve mânasını rejimleşmiş bir parti disip- lininin ideoloji örgüsünde yerini ta- yin ve tatmin edecek bir yer olacak- tır.

TÜRK ASALETİNİ TEMSİL BAKIMINDAN

KONYA

IHSAN EKE

Türk vatanının her karış toprağı Türkün asıl mazisini sinesinde ya- şatır. Türk ilinin her bucağı Türkün şerefli tarihinden birer sahife ve birer yapraktır. Ankaranın tarihi kalesi, Erzurumun kartal yuvası tabyeleri, Kütahyanın, Afyonun muhteşem kale- leri, Kayserinin, Sivasın büyük ker- vansarayları, İstanbulun devirleri açıp kapıyan tarihî surları, Bursanın narin minareleri.. Hepsi birer tarih sahifesi ve hepsi birer şeref levhalarıdır. Bu şerefli levhalar arasında Konya de şerefli bir yer almakta ve tarihin ta ilk zamanlarına kadar girerek Türkün asıl medeniyetini kucağında sakla- maktadır. Eti medeniyetinden Selçuk medeniyetine bir köprü vazifesini gö- ren ve Selçuk medeniyetinin ölmez eserlerini yedi asıra yakın bir zaman koynunda saklıyarak Cumhuriyetin kadir tanır nesline teslim eden Konya; Çeşitli medeniyetlere sahne olmuş kıy- metli bir ilimizdir. İstanbul veya Adana taraflarından trenle Konyaya girerken ruhunuzda derin bir mana duyar ve önünüzde uzun bir tablo halinde dönen Konyayı keskin bir dik- katle seyre dalarsınız. Bu uzun tablo üzerinde Selçuk, Osmanlı ve Cumhu- riyet devirlerinin ince eserleri bir si- nema şeridi gibi gözleriniz önünden geçerler. İşte yedi asır evvel şarkın en büyük ilim meş'alesi olan Mevlâ- nânın bir kültür ve medeniyet timsa- li olarak havaya yükselen yeşil kub- besı, onun yanı başında büyük Sina- nın ölmez eserlerinden Selimiye ca- miinin muazzam bir tas gibi parlayan

büyük kubbesi ve narin minareleri, öte yanda Selçuk medeniyetinin canlı eserleri, yüksek kubbeli medreseler ve taşı hamur, çeliği kalem yapan dâ- hi Türk sanatkarlarının tarihe mal olan ölmez eserleri ve Alâaddin sa- rayının muhteşem harabeleri, beri yanda zarif okullar, güzel hastaneler ve modern yapılarıyla Cumhuriyetin yeni nesle hediyesi olan Kültür ve medeniyet müesseseleri.. Bütün bun- ların arasında renk renk ışıkları ve çeşidli kokularıyla uzayıp giden sık ağaçlı bahçeleri, geniş bağlarıyla Konya; Türk asaletinin canlı bir nü- munesi, sevimli bir vatan parçasıdır.

Şehre girerseniz geniş bir aydınlık, renkli bir dekor içinde dik vücutları, geniş omuzları ve merd bakışlarıyla dolaşan insanları; Türk Asaletinin hiç bozulmamış arı duru neslini görürsü- nüz. İşte şu geniş adımlarla yürüten ve pervasızca kollarını sallıyan dik başlı, mağrur bakışlı Türk delikanlısı; asırlarca evvel bu sokaklarda dolaşan asıl ecdadının ne güzel bir nümunesi- dir. Biraz ileride toplanan şu Halk yığını; Halkevi'nin hoparlörlerinden dökülen eski bir Halk türküsünü din- liyorlar. Kırık mısraları ve kesik saz vuruşlarıyla bu yaşlı Halk şairi Türk ruhunun asıl bestesini ne güzel te- rennüm ediyor.

Konya'yı görmiyenler bir gün yol- ları düşer, bu şehire uğrarlar ve gö- recekleri manzara karşısında bu de- ğersiz yazımızı hatırlarlarsa yüzlerin- de tatlı bir gülümseme canlanacak ve bu güzel şehrimizi seve seve gezecek- lerdir.

HALKEVLİNİN ŞARKISI

Gerçeğin, Doğruluğun, Erdemin bendesiyiz,
Çekiç tutan ellerin kıvılcımlı sesiyiz
Ne rüzgâr esintisi, ne zaman namesiyiz,

Dünya engel olsa da yine sağlam, zindeyiz,
İdeal kervanının her zaman izindegiz..

Soyumuzdan yiğitlik, kılınçla kımız aldık,
Parlak nişanlar değil gökten ay yıldız aldık,
Biz Ulu Atamızdan, İnönü'nden hız aldık,

Dünya engel olsa da yine sağlam, zindeyiz,
İdeal kervanının her zaman izindegiz..

En üstün değeri var davaya kul olanın,
İçi bütün insanlık sevgisile dolanın ;
Yeri yok evimizde eğilmenin, yalanın,

Dünya engel olsa da yine sağlam, zindeyiz,
İdeal kervanının her zaman izindegiz..

Tanır alın terini, göz yaşını bu toprak,
Koşuyoruz duyguda, yolda birlik olarak,
İlk ileri karakol vardığımız son durak,

Dünya engel olsa da yine sağlam, zindeyiz,
İdeal kervanının her zaman izindegiz..

Ne baş eğmek, yabancı bir kuvvete yalvarış ;
Ancak millet yolundan geçip insana varış,
Ülkümüz YURTTA BARIŞ, BÜTÜN CİHANDA BARIŞ

Dünya engel olsa da yine sağlam zindeyiz,
İdeal kervanının her zaman izindegiz..

Bilgi meş'alemizdir, hürriyet önderimiz,
Tarihte "Esir," diye bir isim almadık biz,
Hep ileri ufuklar arıyor gözlerimiz,

Dünya engel olsa da yine sağlam, zindeyiz,
İdeal kervanının her zaman izindegiz..

Bor Ortaokul Türkçe Öğretmeni
Talât Gün

HALKEVLERİNDE TEMSİL İŞLERİ

SABİT CİNOĞ

Halkevlerinin canlı terbiye ve propaganda servisi olan temsil kolu faaliyetlerini en fazla aksatan konular üzerinde durmak istiyoruz.

Halkevi temsillerinden iyi verim alınabilmesi için :

1 — En az beş yüz kişi, alacak bir salon.

2 — Her yerde ve her muhitte oynanacak çeşitli eserler.

Niçin beşyüz kişilik bir salon istiyoruz? Evvelâ bunu izah edelim. Temsil kolu üyeleri amatördürler amatörlerin zevkine taalluk eden bir meselede pek tabii zor hüküm süremez. İşini gücünü, istirahatini bırakarak, bir çokda ricalarla sahneye çıkarılan zevat bir biri ardına beş altı temsil vermek istemiyorlar. Hattâ sahneye iptilası olanlara bile, bir uyusukluk geliyor, sahneden usanıyorlar. Binbir mahrumiyet ve emeklerle hazırlanan temsilden ufak bir salonu olan halkevinde ancak iki yüz kişi istifade ediyor. Buda maksada kâfi değildir. Ufak salonlar sıkıcı oluyor, seyircileri de izaç ediyor. İkinci seferinde rağbet azalıyor. Küçük salonlarda bir tiyatro havası yaratmak mümkün olamıyor. Mektep temsillerinden yukarı çıkmayan bir derece alıyor buda, Halkevlerinin perestiji yönünden kazanmak istediği maksada aykırı oluyor.

Her yerde ve her muhitte oynanacak çeşitli eserlere gelince, piyes

muharrirlerini ikiye ayırmak lazım. Bir çeşitleri şöret kaygısıyla olacak öyle piyesler yazıyorlar ki, onları ancak Ankara ve İstanbul Halkevleri oynıyabilir. Ne dekorlar istemiyorlar ki! ormanlık, çayırılık, çiftlik, bağ, bahçe ve deniz. Üç perdelik bir piyes için beş dekor bile istedikleri vaki. Yenilik sevdasına kapılmak sahnelerde sokaklar, elektrikli reklâmları, kar ve yağmur fırtınaları, ve mehtap istiyorlar. Öyle elbiseler ve öyle perükler isteniliyor ki, bir Vilâyet Halkevinin umum bütçesi bazen bu aksesuvar tedarikine kâfi gelmez. İşte bu gibi eserlerin tamsilinde çok güçlük çekiliyor. Halkevlerinin bütçelerini teknik imkânlarını düşünmeden yazılmış bu eserler pratik sahada işe yaramaz. Sırf şaşıaadan ibaret kütüphane süsleri olarak kalıyor.

Diğer eser muharrirlerine gelince, bu eserler ortadanda aşağı çocukca yazılmış tiyatro tekniği ile alakası olmıyan şeylerdir. Meselâ Moliyerin (George Dandin) piyesinin Konya'nın Bozkır kazası temsil ederse halka ne gibi tesir bırakacağını düşünmek kâfi. Bu piyesin yerine halkımızın lisani ve yaşayışı olan Reşat Nurinin (Bir yağmur gecesi) oynanacak olursa pek tabiidir ki, tesiri tam ve Halkevi prensiplerine uygun olsa gerektir.

Halkevi temsil eserlerinin, dekoru kolay ve değizmez; teknik büyük ihtiyaçlar göstermez; elbise ve aksesuvar bakımından büyük malî külfetlere

yol açmaz; halkımızın lisanına terbiyesine yarayacak günlük vakalardan teşekkül etmiş ve Halkevleri'nin prensiplerine uygun piyeslerin yayınlanması lâzımdır. Halkevlerinin prensipleri içerisinde halka vermek istediğimiz kültürel terbiyenin bir mekânı olması olan kolumuzun verimli çalışabilmesine engel olan iki büyük sıkıntımızı anlattık. Bunlardan gayri daha bir çok müşkülümüz varsa da onları bertaraf etmek için başka çareler bulmaktayız.

Konya Halkevi temsil kolu bir sene içerisinde onbeşe yakın vermiş olduğu temsilleri Vilâyet merkezinde on bin kişi seyretmiş ise'de kazalarımızdaki Halkevlerinin tamamen faal bir vaziyette temsil kolları henüz te-

şekkül etmemiş olduğundan bu yoksulluğu gidermek için köycülük, güzel sanatlar, spor kollarıyla müştereken kaza ve köylerimize kadar yaz tatillerinde müsamereler tertip ederek köylülerimizin kalkınmalarına çalışılması lâzımdır kanaatindeyiz.

Bu gayeye erişebilmek içinde bir kamyon şasisi tedarik edilmeli, buna yaptırılacak ucuzca bir karoseriyle hem kol üyelerini taşımak, hem de dekor ve açık hava temsilleri için lâzım olan malzemenin nakil ve portatif sinema makinasının işletilebilmesi için yapılacak tertibatla köylerimizde insan, tarım ve hayvan hastalıkları ve bakımları hakkında bilgiler verilebilir. Göz önünde tutulacak ve üzerinde durulacak konulardan biri de budur.

HALKEVİMİZDE SPOR

NEJAT CANSIZOĞLU

Halkevlerinin kuruluşundaki başlıca amaçlardan birisi de Türk gençliğinin fikren ve bedenen yükselmesini sağlamak ve gelecek için sağlam bir neslin yetişmesine hizmet etmektir. Bu alanda muvaffak olabilmek için Halkëvlerimizin spora verdiği yüksek değer öğrenmeğe lâyık bir durumdadır. Konya Halkevi kuruluşundanberi spor alanında gençlerimizin gelişmeleri için elinden gelen yardımı yapmaktan çekinmemiş, gençlerimizin ateşli bir hevesle spor çalışmalarını canlandırmalarına gereken kolaylığı göstermiştir.

Halkevimiz salon ve sahalarında haftanın muayyen günlerinde her türlü meslek erbabıyla memurların ve öğrencilerin boş bulundukları zamanlarda kadın ve erkekler

için ayrı ayrı cımnastik oyun ve spor çalıştırmaları yapılmıştır. Bu çalışmaların en canlısı Evimizin muntazam bir sahası bulunduğu için bilhassa voleybol oyununda daha verimli olmaktadır.

Diğer spor faaliyetlerinden futbol, kayak sporu, kır koşusu, takım koşusu, el topu, yaya gezintileri gibi sıhhi ve bedeni inkişafına hizmet eden sporlar da yapılmakta; Halkevi salonunda (Ping-pong) oyunu da oynanmaktadır.

Evimiz yeni binasına kavuştuğu zaman yeni ve modern salonlarda çeşitli sporların devamlı ve verimli bir surette yapılması mümkün olacak ve çeşitli sporların gelişmesine hususî bir önemle çalışılacaktır.



ÇELEBİ VE ÇELEBİLİK

NECATİ ELGİN
Öğretmen

Türk tarihinde Türk mazisinin yüksek bilgi alanını süsleyen her sınıf bilginler arasında (Çelebi) adile anılan ve şöhret salan büyük ve değerli varlıklar olduğu bütün aydınlarca malumdur.

Çelebi kelimesinin hakiki manası la hamilleri arasında bir incelenme yapılırsa Mutasavvuf, Filozof, Şair, Edip, Hikmetşinas, Fukaha. Siyaset adamı, halaskâr, Mühendis ve hukukçu gibi irfan sahasının ileride yetkili şahsiyetler olduğunu görmek mümkündür.

Bu hakikatın isbatı çok kolaydır. Kamusülâlem başta olmak üzere bir çok edebî, fennî, hukukî ve dinî olan eski ve yeni kitaplarda varlığını gösteren deliller az değildir. Aynı bir branjda çalışmış ve o bilimin uzmanlık beratını kazanmış ve bu yönde bir çok eserler telif ederek sade Milletin değil, bütün insanlığın irfanına ve uygarlığın inkişafına yarayacak ve yaramış eserler bırakmış iki bilginin birisi (Çelebi) adıla anıldığı halde diğeri ancak kendi ad ve mahlasile tanınmıştır. Demek oluyor ki: Çelebi sözü o şahsın kazandığı veya mensubiyetini taşıyan ayrı bir fazilet etiketi olduğunu göstermeğe özel bir delil oluyor. Çelebi kelimesinin anlamının taşıdığı özelliklerden dolayı orta ve yeni çağlarda geliş güzel her-

kese, her okur yazara kolayca izafe edilmeyen bir tevcih yani özellik damgası olsa gerektir. Çelebi kelimesinin mana istikak bakımından taşıdığı incelikleri ve hususiyetleri kaynaklarıyla açıklamadan önce bu kelimeyi şahsiyetinde taşımayı hak etmiş ve buna bihakkın sahip olmuş insanın büyüklük, mahviyat ve tevazu gibi kâmil insan evsafını gösteren bir seciye aynası olduğu zannını verdiği kat'i gibidir. Gelelim bu kelimenin Lugat durumuna:

1 — Çelebi - okumuş, okuma bilen Molla, Müeddep kâtip, Ahont, mükrim, nazik, zeki, tuvanker, muteber kimesne. (1)

2 — Çelebi, (Çeleb)den efendi, ağa, bey, molla, okuma bilen efendi, vaktile Şehzadelere verilen unvan oldu. Çelebi Mehmedin cülusundan sonra dahi lâkap gibi kalmıştır. Konyada Mevlâna'nın haleflerine verilen bir unvandır.

Çelep - Yahut Çalap mabut, müvellâ, huda, bu kelimenin aslı (Çelipa) olup vaktile süryanilerin Türkistanla moğolistana girdikleri zaman oranın akvamıda hattı süryaniyi talim ettikleri sırada bu isimde oraca malûm olup mamut manasile kullanıl-

(1) — Çağatay ve Türki'yi Osmanî Süleyman Buhari. Cilt 1. Sahife. 152

mıştır. Ondan evvel (Tanrı) derlerdi ki, bu da Çince den me'huz olup: asıl Türkçesi (Ogan) dır. (2)

3 — Çelebilikte Şeha methali yoktur neshebin ilimle Muttasîf kese derler. Çelebi (3).

4 — Çelebi - Sahip efendi terbiyeli, nazik, hoş ve mülâyim meşrep çelebi adama denir. (4).

5 — Çelebi Alim Efendi. (5).

6 — Çelebi hem asil ve hem nazik manasına kullanılan bir kelimedir. Sultan Mehmet (5 nci Osmanlı Padişahı) her iki mana ile bu lakaba lâyık idi. Mahviyeti severdi. Herkesi sofrasına kabul ederdi. Elçilere karşı nezaketli davranırdı. İslâm ve hıristiyan herkese müsavi muamelede bulunurdu. Cuma günleri elile fıkaraya yemek dağıtırdı. Bundan dolayı (Sahi Çelebi) derlerdi. (6)

7 — Çelebi Mehmet haiz olduğu Çelebi lâkabı her iki tefsirede muvafıktır. Bey ve Şehzade manasını ifade edenlerle nazik ve lâtif manasına geldiğini iddia edenler de haklıdırlar. (7)

Şu yukarıda gösterilen kaynaklara nazaran bilgi ve nezaketin timsallerine verilen bir paye rütbe ve kadirşinaslık ifadesidir. Orta ve yeni çağlarda Türklerde ve Türk bilginlerinde kullanılmadan önce yine orta çağda Konyada ve Anadolu Selçuklu devletinin bilhassa bilginlerine verilen kıymet ve taktirin açık bir ifadesi ol-

(2) — Kamusu Türki - Cilt 1. Sahife. 514.

Bu kelimeyi lehçei Osmanî. Cilt 1. Sahife 482 de, Çağatay Lugatinin aynı şekilde ve ifade benzerliği almıştır.

(3) — Tuhfe Vehbi şerhi. Sahife 184 hayatı.

(4) — Darama sözlüğü Cilt. 1. Sf. 152.

(5) — Darama dergisi Sahife 952.

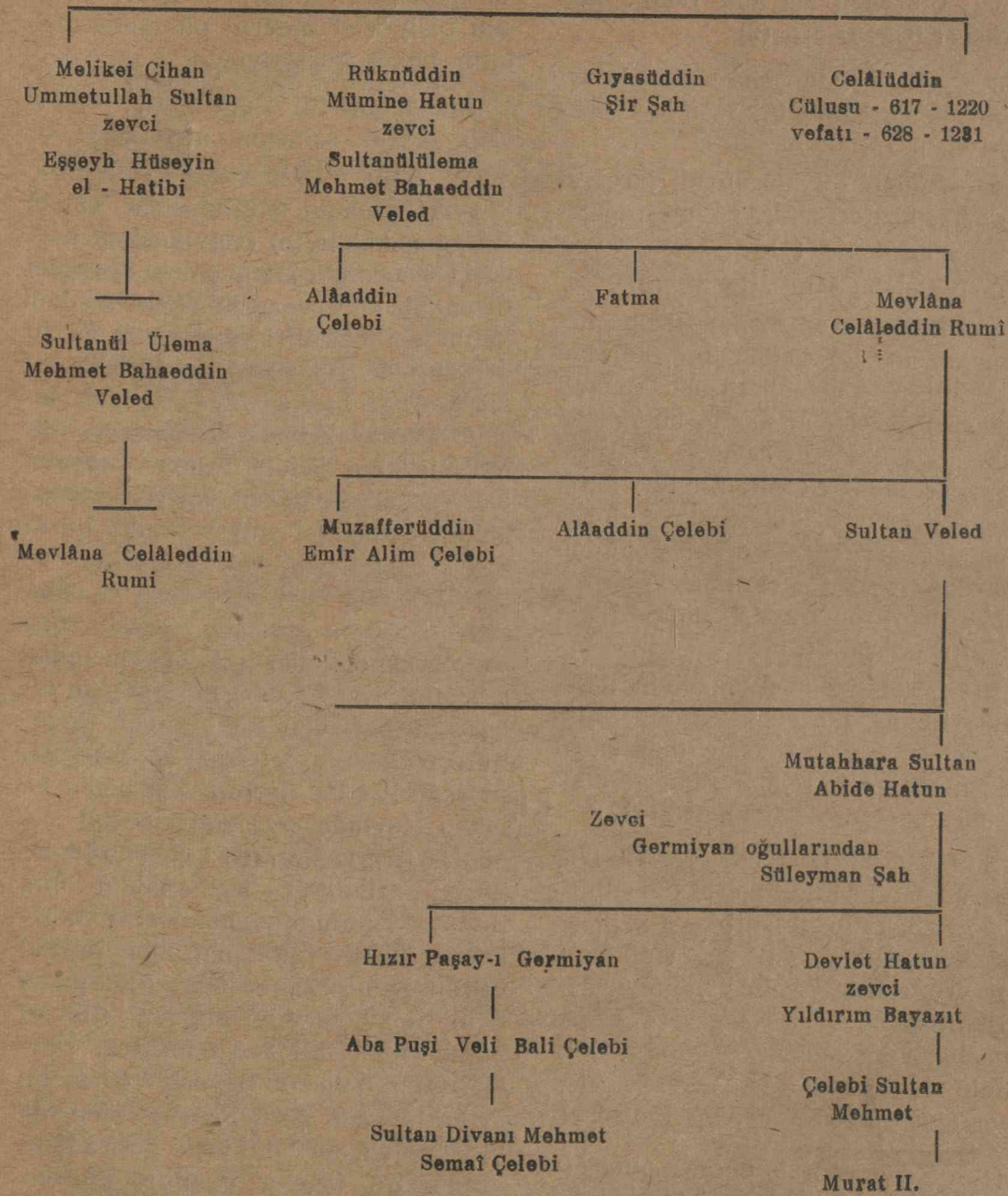
(6) — Hayat Ansiklopedisi. Cilt. 2.

(7) — Osmanlı tarihi Cilt 1. Sahife 88.

muştur. Mevlâna Celâleddini Rumi'nin meclisinde oturanlardan Çelebi lâkabını taşıyanlar mevcut olduğunu bize tarih açıkça gösteriyor.

Bu lâkabı ilk defa olarak almış olan maruf şahsiyet muhakkak ki, Mevlevî tarikatının piri Mevlâna Celâleddini Rumi'yi istihlâf eden çelebi Hüsameddin'dir. (8) (Mevlâna'nın kardeşi (Alâaddin'in) dahi çelebi ünvanını taşımakta idi. Hüsameddin (Mevlâna'nın kâtibi ve müsahiri ve bilâhara Şeyhi derecesinde yükselen) Çelebi lâkabını kullanmağa hak edenler arasında birinci sayılacak kadar kıdemlidir. Şu hale nazaran Çelebi tabiri Konyaya has ve kelimenin asıl menşei burası olduğu tahakkuk ediyor Çünkü Horasan Selçukilerinden, Gazneliler ve emsali İslâm Türk devletleri ve daha eski Türkler arasında Çelebi sözü kullanılmadığı Tarih kaynaklarından anlaşılmıştır. İlk defa da Mevlâna ailesinden başladığı sabit oluyor. Şunuda açıklamaya çalışalım ki Osmanlı padişahlarından birinci Mehmed'e bu lâkap Mevlâna ailesinden intikal etmiş ve Konyadan bir evlenme dolayısıyla verilmiştir. Mevlâna'nın oğlu Sultan Veled, Mehmet Bahaddi'nin kızı (Muhtara Sultan Abide Hatun) Germiyan Oğullarından (Süleyman Şah) ile evlenmiş bundan (Devlet hatun adında bir kızı olmuştur. Devlet Hatun Yıldırım Bayazıtla, (Osmanlı Padişahlarının dördüncüsü) evlenerek Çelebi Mehmed'i dünyaya getirmiştir. bu suretle Osman oğulları ailesine intikalinin açık şekilde geçişini görmek maksadı ile aşağıdaki cetvelin incelenmesi yerinde olur kanaatindeyim.

(8) — İslâm Ansiklopedisi. Cilt 3. Cüz. 26.



(9) — *Türk Tarih Arkeologya ve Etnoğrafya dergisi sayı III.*
(Sultanülülema) nın dayısının kızı ile evlendiği anlaşılmaktadır.

Şu şecere cetveline nazaran çelebilğin Mevlâna Celâleddin Rumî ailesinden başladığı ve buradan Osman Oğullarına intikal ettiği anlaşılmaktadır. Yıldırım Bayazidin eşi Devlet Hatunun kardeşi (Hızır Paşai Germiyan) nın oğlu (Abapuş Veli Beli Çelebi) ve onun oğlu (Mehmet Samâi Çelebi) de anasoylarının Mevlânadan gildiğini bir şeref sayarak bu ünvanı kullanmağa başlamışlardır. Tarihte Çelebi adını taşıyan büyük bilginler sayılmıyacak kadar çoktur.

Mevlâna, Çelebi, Molla ve Hünkâr (10). Kelimeleri orta ve yeni çağlarda bilginler için çok kullanılan kelimelerdi. Mevlâna Mevlevilğin kurucusu olduğu için bu ünvan kendisine ve evlâtlarına verilmiştir. Kendisini istihlâf edenlere de Çelebi derlerdi.

Mollo: Müderrislik fevkinde bir rütbe idi. Mollayı Rum Mevlâna Celâleddin gibi;

Bendesini kimseye etmez zebun
Böylecedir âdeti Mollayı Rum?

Molla Husrev, Molla Fenarî, Molla Gürani, Molla Câmi.

Konyada yetişen bilgin çelebiler:

Ahî Türk Hüsameddin Çelebi, Emir Alîm, Ulu Arif, Ferruh, Abdulvahit, Mehmet Sait Hemdem (11), Saadeddin, Veled ızbudak Çelebiler.

Tarihte emsali az yetişen meşhur çelebiler:

(10) — Hünkâr - Filasıl sraee manâsına olan (Hünkâr) ile (Ar) dan mürekkep vasf-ı terkibidir, Mevlânaya "Molla Hünkâr" denildi.

Matla-ı Şems-i hûda Hazreti Molla Hünkâr Kâşif-i Sırr-ı Hûda Hazret-i Molla Hünkâr

(11) — Hemdem Çelebinin bir beyti:
Nice akta, nice arif-i billâh gelir.
Dergeh-i pire Veli ben gibi hemdem gelmez.

Kâtip Çelebi, Evliya Çelebi, 28 Sait Çelebi, Ramazanzade Mehmet Çelebi, Mehmet Niksarî Çelebi.

Yukarıda yalnız adlarını yazdığımız bilginlerden bahse girişmiyeceğiz. Hepsisi de ilim safında yer almış, Şair, Mutasavvuf, Tarih ve Seyahatname sahibi, Lisanei ve siyaset elemanı oldukları yazdıkları bir çok eserlerden anlaşılmaktadır. Bu eserlerden bugüne kadar aydınlar faydalanmışlardır.

Mevlâna'nın vefatından sonra kendini istihlâf edenler bu yüksek makamı işgal ederken mahviyet, zerafet, kibarlıkla bu işte başarı elde edebilmek için kibar, zarif, nazik, bilgin ve edip olmağa yani "Çelebi," kelimesinin delâlet ettiği manâ ve mefhumun sahibi olmağa gayret etmişlerdir.

Bu değerli kimseler maiyetlerinde muhtelif işlerde ödevlendirdikleri kimselerle ve nesillerinden yetişen evladlarını aynı ahlâkla, aynı evsalla muttasıf kılmağı göz önünde tutmuşlar ve onlar da "Çelebi," nin emrinde küçük çelebiler olmağa sayetmişler ve dolayısıyla meratip itibariyle Çelebiler çoğalmış ve bu kelime sonraları Mevlâna'nın torunları arasında Haseb, Neseb hakkı olarak tekkelerin lâğvine kadar devam etmiştir.

Çelebi kelimesi, Konyanın kültür sahasında ve kibarlık sırasında bir zamanlar örnek olarak gösterilen ve saygı makamında kullanılan bir rütbe idi. Hattâ bugün bir ev içinde bulunan gelinler kainbiraderlerine "Çelebim," derler. Bu da gelinlerin kainbiraderlerine saygı için kullanıla gelen eski bir adetidir. Bugünkü Müzenin 1923 den önceki teşkilâtında "Çelebi," kelimesinin bir kimse tarafından hakedilmesi hayli müşküldü. Çünkü; Ney, Keman, Kudüm çalabil-

mek, Mesneviyi okuyup anlayabilmek yani Farsçaya Türkçe kadar vakıf olmak, güzel yazı öğrenmek (hattatlık), hattâ ses dahi bir eğitime tabi tutularak klâsik Türk müziğini öğrenmek suretiyle bu iktidarların cem'i birinci şart sayılırken sonraları bu Çelebi kültürü bir çok sebeplerden gevşeyip ihmale uğradığını ve bu suretle artık o eski bilgin Çelebilerin yetişmediği ve adı geçen Kurağın da iç nizamı bozulup ciddi ve ahenkli çalışmanın muhtelif sebeplerden gevşediği inkâr kabul etmez bir hakikat olmuştur.

Bugün, İnönü ve Dumlupınar okullarının çifte öğretim yaptığı bina, (Sultan Velemedresesi) adıyla Çelebilerle mahsus bir okul olarak yapıldığı malumdur. Bu binada Çelebiler üç yıl dergâh için icabeden bilimleri tahsil ederler. Bilâhara, binbir gün çileden sonra başarı gösterenler der-

gâhda hücre sahibi olurlar ve gereken kültür yönlerinde istihdam edildiler. Bu da bize gösteriyor ki, Çelebiler ve Çelebi evlâtlarına has bir medrese mevcutmuş. Okulun hâlâ kapusunda duran kitabe bize bunu açıkça gösteriyor.

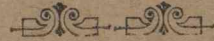
Medre-i Sultan Velemedresi idî anasıl bu mahal
Şimdi mektep oldu ferzendan-ı Mevlânaya has
Postnişin Vahit efendidir. Sebeb-i inşasına
Sıdkıya tarihi (mekteb-i mes-adet efza menas)

Nasıl ki Konyadaki Mevlânânın makamına geçenlere Çelebi ünvanı verilmişse Kırşehirdeki Bektaşilerin merkezi olan yerde de Hacı Bektaşın haleflerine de bu unvan verilirdi. Cemaleddin, Bali, Veli Çelebiler gibi.

Yabancıların nazik ve bilginlerine de Çelebi derler. Şu beyit bu fikri takviye ediyor :

Toplanıp ehl-i hava herbiri bir saz çalar
Çelebi böyle olur bizde de konser dediğin (11).

(11) — Naci İugatı - Şair Çelebi.



KONYA TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ

MEMDUH YAVUZ SÜSLÜ

Jeolojik değişmelerin üçüncü zaman sonlarına doğru deniz altından çıkan ve ancak dördüncü zamanda bugünkü karakterini alan ve 48,999 Km² bulunan Konya'nın tarihini kısa bir zamanda, kısa bir inceleme ile belirtmenin çok zor olacağı kanaatindeyim.

Konya, tarihî eserleriyle övünen bir şehirdir. Tarihten önceki devirlerde akınların doğudan batıya vuku bulunduğu sıralarda; Küçük Asya'da küçük küçük hükümetlerin hüküm sürdüğü anlaşıyor... Bu hükümetlerden birisi de Konya havalisinde "Likonya," adında kurulmuştur. Merkez idarelerine de "Eykonyum," deniliyordu. Bu isimde eski tarihlerin yazdığına göre :

Güya bu şehre bir ejderha musallat olmuş. Ara sıra kadın ve kızlara hücum eder, bunları parçalayarak yermiş. Bunu ilâhlardan "Jüpiter," in oğlu "Peryus," görerek ejderhayı öldürmüş ve şehri de bu beladan kurtarmıştır. Peryus'un iyiliğini göstermek üzere o devirlere ait olan şehir sur kapılarının birinin üzerine resmini koymuşlar. [Resim ve put manâsına gelmek üzere Şehre de Eykonyum demişlerdir. Selçukiler de bu adı kısaltarak Konya demişlerdir.

Konya şehri pek çok kavimlerin istilâ ve taarruzlarına uğramış olduğundan tarihî silsileyi göstermek için

Konya tarihini bölümlere ayırarak göz gezdirmek yerinde olacaktır.

M. Ö. Konya...

Derin bir incelemeğe giriştiğimiz zaman Konya ve havalisinin M. Ö 4000 yılında Sumerlerin gelip geçtiği yer olmuştur. Sumerlerin kralı Gueda veyahut Gudea Torosların kuzey bölgesini yani Konya'yı almışlardır. Bu vesile ile Konya Sumerlerin ticaretlerini temin eden bir merkez halini almıştır. Kitabelerde yazıldığına göre Konya'nın civarında Toros, İvrizde bir çok mabetler inşa etmişlerdir. Bu mabetler yalnız tapınak işini değil, aynı zamanda darülfünün, medrese vazifelerini de görüyorlardı. Sumerlerin o devirde bir çok müstakil prenslikler tarafından idare edilen ve her şehre mahsus hususî kanunlara sahip oldukları da söyleniyor. Hattâ Konya ve civar şehirlerinin en mümtaz müzikşinasları yetiştirdiklerini âbidelerden okumaktayız.

Milâttan sonra Konya'yı, geçirdikleri devir san'at, ilim akışına göre kısımlara ayırabiliriz.

M. Ö. 1700 yılında kabadokya'lılar Likonya'yı yani Konya havalisini almışlardı. Fakat bu sırada Asur'uların kralı Asur Banabal zamanında Konya'nın doğu yönlerine kadar olan yerleri almışlardı. Uzun zaman bu devlet hükümet sürmüştü fakat; Anadolu'nun batı ellerinde oturan Lidya devletinin hükümdarlarından Alyot

kuvvetlenmiş M. 590 yılında Konya'yı ele geçirmiştir.

M. Ö. 546 yılında Pers hükümdarlarından Kurus Lidya hükümdarlarıyla harbe tutuşmuş, Krezüs'ü esir ederek İranlılar bütün Anadoluya yayılmışlardır. Fakat II. Dara saltanat sürerken kendisine halef çıkan II. Ardişir zamanında saltanat iddiasıyla muhalefet çıkmış, bunu da kapatmak için Yunanlıların 30,000 den fazla olan ordusu Konya'dan geçerek yardıma ulaşmıştır. M. Ö. 334 de İskender Frikyalıların merkezi Gordiyumda Dara III. ile İzoz da yapılan harbi kazanmış bütün Anadoluyu ele geçirmiştir.

M. Ö. 283 tarihinde teesüs eden Bergama devleti hükümdarı Attol I., Romalıların yardımıyla Konya ve havalisini ele geçirmiş, fakat evlâtsiz olarak öldüğünden vasiyeti üzerine Anadolu Romalıların idaresine geçmiştir. Sonunda M. Ö. 395 yılında Roma hükümdarı Teodosyus imparatorluk toprağını iki oğlu arasında bölmüş. Anadolu ve Konya havalisi oğlu Arkodiyus'e isabet etmiştir. Sonradan Araplar ve Türklerin istilâsı başlamıştır. Bu devire raslıyan Emevilerden Muaviye'nin ve Müslüme'nin, Battal Gazi'nin orduları bir çok defa Konya'yı istilâ ve hâkimiyetlerine almışlarsa da hâkimiyet teessüs edememişlerdir. Sonra; Büyük Selçuk devleti akın halinde Anadoluya gelmişlerdi. Birçok savaşımlardan sonra Anadolu Selçuklarının bir vilâyeti haline gelmişti. Selçuk'un oğlu Süleyman'ı da Anadoluya vali olarak tayin etmişlerdi. Bundan sonra Anadoluda oturan Rum, Ermeni kütlelerini de itaata mecbur etti. Fakat Süleymanın ölümü üzerine oğlu Davut geçmiş ve Konya'yı merkez seçmiştir. Davut'un inmesiyle Konya ikinci bir devir yaprağı açmış olduğu görülmüyor.

II. ÜNCÜ DEVİR

Süleyman oğlu Davut'un geçmesi ve Konya'yı baş şehir olarak seçmesi üzerine Anadolu'da yeni bir devletin hüküm sürdüğü görülmektedir (1086). Fakat bu sırada Avrupa'da başlıyan büyük harekette haçlı savaşıları vukubulmuştur. Bu büyük ordu ile karşılaşan Selçuk hükümdarı Kılınç Aslan ordularıyla karşı koymuş. Böylece imparatorluğu gelen akından kurtarmıştır. Bu akın durmamış sonra Mesut Şah'ın zamanında ikinci haçlı savaşı olmuştur. Bu harbe iştirak eden Fransa kralı Lui VII. ve Alman imparatoru Konrat III'ü Hanriyi, Konya ovasında vukubulan harplerde mağlûp ederek İznik civarına çekilmeğe mecbur etti.

Bu şekilde hükümet kuran Selçukiler daha sonra geçen Selçuk imratorları zamanında en parlak devirlerini yaşamışlardır. Fakat II. Kılınç Aslan tarafından arazinin onbir sglu tarafından paylaştırılması iyi bir netice vermemiştir. Çünkü bu parçalama kardeşler arasında bir çok harplere sebep vermiş, sonra Rükneddin ve Süleyman arasında yapılan uzun bir harpte büyük kardeşleri Kılınç Aslan mağlup olarak saltanatı kardeşlerine bırakmak zorunda kalmıştır. Sonra, Anadoluda oturamayan Kılınç Arslan Almanya'ya gitmiştir. Konya'da Şeyh-alamanda yatan zatı Almanyadan getirdiği söylenmektedir.

Daha sonra Gıyasettin Keyhusrev, İzzeddin Keykâvus, Alâaddin Keykûbat geçmiş ve en parlak devirlerini bu son imparator zamanında yaşamıştır, Konya'da görülen bir çok Selçuk asarı bu devirde yapılmıştır. Celâleddin Rumî, babası Bahaeddin Hazraî ve Alâaddin Camiinin tamam-

lanması, Hoca Fakihda, Türbe Camii yaptırıldı. Fakat bu parlak zamanda yetişen meddahlardan Baba İlyas ile Baba İshak halk arasında zehirli sözlerle fesatlık saçtılar, sonunda ahlak bozuldu. İmparatorda zehirletilerek öldürüldü. Saray içinde ihtilâf baş gösterdi. Gıyaseddin, İzzeddin ve Rükneddin zamanları ihtilâfla geçmiş ve Rükneddin oğulları tarafından imparatorluk parçalanarak idare edilmişti. Gıyaseddin III. oğlu Keykâvus Selçukilerin son hükümdarı zamanında iç bakımı bozulmuştu. Moğol hükümdarı Gazanhan mütemadi tazyik ediyordu. Aralarında muharebe vukubuldu. Alâaddin Moğollara esir düştü 1308. Alâaddin'in ölümlüyle Selçuk saltanatı son buldu. Anadolunun küçük bir parçası üzerinde hüküm süren Karaman Oğulları teşekkül etti.

III. ÜNCÜ DEVİR

Selçukiler milâdi 1308 de son buldukları halde Karaman'lılar Konya'yı merkez ayırarak hükümet kurmağa başladılar. Rum, Selçuk ailesinden İbnibibinin söylediğine göre Alâaddin Keykûbat, Ermenegî zaptettikten sonra Türkmenleri oraya yerleştirmiştir. Türkmen reislerinden Nur Sofu'nun oğlu Karaman'a Ermenek beyliğini vermişti. Fakat Karaman bey ve oğlu Mehmet Bey gaddar birer

adamdılar, Kılınç Aslan'a karşı geldiler. Bu nankörlük üzerine verilen arazi ellerinden alınmış, Mehmet Bey de hapse atılmıştır. Uzun zaman sonra Mehmet Bey hapisten kurtularak etrafına eşkıyalar topluyarak Konya'yı muhasara etti. Sonrada zaptetti. Evvelce söylendiği üzere Abakanın yardımıyla Konya Gıyaseddin'e geçmiştir. Mehmet Bey Ermenek'e kaçtı ve amca zadelere tarafından öldürüldü. Selçukiler son bulduğu sırada Mehmed'in oğlu Mahmud kalmıştı. Karaman'lıları bir idare altına toplayıp tekrar arazilerini ele geçirdi. Selçukilerin zayıflığından istifade ederek istiklâlini ilân etti. Mahmud'un torunun II. Alâaddin zamanında hudut Niğde ve Aksarayı buldu. Buraların idaresi de Timurşah'a verildi. Bu şekilde sınırı genişliyen Karaman Beyleri miladi 1475 e kadar yaşadılar. Fakat dahili karışıklar yüzünden yavaş yavaş zayıfladılar. Nihayet Fatih Sultan Mehmed bunlara da son verdi. Bu şekilde Karaman ili yani Konya havalisi Osmanlılar eline geçti.

IV. ÜNCÜ KISIM

Konya'nın Fatihi Sultan Mehmet tarafından zaptı tarihi olan Hicri 880 tarihinden sonraya aittir ki, Osmanlıların bir vilâyeti olarak idare edilmiştir.

RESSAM HAMDİ

ŞAHABETTİN UZLUK

Hattat teskerelerinin musavvirler diye zikrettiği klâsik tasvircilerden yarım asırdan fazla bir zaman oluyor ki ayrıldık, Yeni ressamlığın tarihi ise İbrahim, Tevfik Paşalar ve Hamdi bey gibi bizde resmin garp mübeşşirleri ile başlar.

(1289) Yılından itibaren Türk ressamlarının iştirakile vücade getirilmiş müteaddit sérgiler Türk ressamlığının ne kadar dikkate şayan bir surette inkişaf ettiğini ve hakikaten yeni bir ressamlık denmeye lâyık bir takım hususiyetler gösterdiğini görüyoruz.

Asıl Türk ressamlığının garp tesiri altındaki bir hayatını tesis ve ona şerefli bir başlangıç ile diğer ressamlıklar arasında bir mevki temin etmiş olmak şerefi Hamdi beye aittir.

Müzenin ve güzel sanatlar Akademisinin kurucusu olan Hamdi bey, yeni ressamlığın pek mühim bir şahsiyetidir. Kendisi nefis sanatlar için yaratılmış bir ruha, temiz ve yüksek olduğu kadar derin bir kavrayışa sahipti.

En sevdiği San'atlar : Resim, Mimarî, Musiki ve Şiirdi. Hayatının sonuna kadar elinden fırçasını bırakmadığı gibi, iyi bir mimar ve musikîşinas hatta ince ruhlu bir şairdir. O, san'ata yakın olan hiç bir şeye yabancı değildi.

Kuvvetli enerjisi, ince ve kat'i zevki, san'ata karşı derin aşkı onu şarkta güzellik fikirlerinin baş tutarı yaptı.

Medeni bir Millet için güzel sanatlar akademisinin ve müzenin lüzumu olduğunu ilk önce ileri süren o olmuştur. Bu isteklerini büyük bir başarı ile ortaya çıkardı.

(1881) de Sultan Hamid II. zamanında Doktor Dethier'in yerine müze müdürlüğüne tayin edilmiş o zamana kadar müze, şimdiki Askeri müzesi olan Sent İren kilisesinden çinili köşke taşınmış bir tek daireden ibaretti.

Serbest fikri ile halk arasında resim aleyhine olan düşüncelere ehemmiyet vermedi ve o sene içinde güzel san'atlar Akademisini açtı. (1883) de Nafia Nazırı Raif Paşanın huzuru ile bu mektep resmî olarak tedrisata başladı. Bunun müdürlüğüne de yine Hamdi Bey tayin olundu.

Ressamlık, Heykeltraşlık, mimarlık ve hakkâklık derslerini öğretmeğe başladılar S. Valeri, ve Zarzeki ressamlığa, Oskan heykeltraşlığa, A. Valöri mimarlığa, Napiye hakkâklığa memur oldular. Mektep 1920 yılına kadar onlarla idare edilmekte idi.

Türkiyenin resimde bu kadar az zaman içinde bu kadar büyük ilerleyiş göstermesinde Hamdi'nin pek büyük bir şeref hissesi vardır. Antika müsesi gibi dünyanın büyük müzeleri arasında belli başlı bir mevki tutan ve içinde bazı eserleri itibarile emsali arasında tek kalan bu müessese memleketin teceddüt yolunda gösterebileceği en büyük eserdi.

25/2/1910 daki ölümü İlim ve sanat dünyasında derin yankılar uyardı. Bu yokluk haberi Türk güzel san'atları içinde yerine konması mümkün olmayan bir boşluk oldu. Bu büyük adamın bütün dünya san'atına bilhassa Türk san'atına yaptıkları iyilikleri maalesef kâfi derecede taktir edilememiştir.

Ressam olarak ki, burada yalnız o yönü ile meşgul olacağım. Hamdi yalnız bizde değil Avrupada ve Amerikada bile gayet iyi tanınmıştı. Fransada bir çok hakikaten sevenleri vardı. Hiç bir sene yoktu ki bu Türk san'atkârı eserlerini Fransız san'atkârları salonuna göndermemiş olsun.

Her eserinde fevkalâde en ince noktalara kadar derin bir dikkat göze çarpar. Tablonun içinde her şey inceden inceye araştırılmış nakıştan; çizgiden bir zerre kayıp edilmemiştir. Detayın çokluğu, tuvallerinden her birinin en ufak noktası tablo ismini veren şahsiyet kadar dikkatle müşahede edilmiş bir san'at ve hayat şiiri yapar.

Kostümleri, Dekorasyonu, mobilyesi, tefrişatı yalnız müslüman değil fakat Türk olan şeylerin etüdü gayet dikkatli ve incedir; onun her şeyi yalnız Şark Türklüğünden ilham almaktadır.

Bütün tabloları bu güzellikten kuvvet aldığı için hakikaten Türktür ve görene onun ancak bir Türk San'atkârı tarafından yapıldığı hissini vermektedir.

San'atkâr zevkini Pariste inkişaf ettirmiş olmasına rağmen İslâmiyete ait eşyaların en zengin koleksiyonunu toplayan ve Asya Sat'atlarının tarihini derinden tanıyan uzun seneler müzeye bağlılığı yüzünden bütün kıymetli eşyayı incelemiş olan bir arkeolog hissi vardır.

Hiç kimse onun kadar Türk çinilerinin renklerini, cami kapılarındaki ve Türbelerdeki süslerin yazıların parlamalarını, ilk sultan zamanlarında dokunmuş kumaşlarda ziyaların oynamasını, eski namaz seccadelerinin ipek ve kadifelerini, fildişi, sadef kemige kakılmış eşyaları tasvirde muvaffak olamamıştır.

Ağır ve kıymetli güğümlerde, vazolarda, avize lâmbalarında, fenerlerde, şallarda, elbise ve silâhlarda hiç bir zaman san'atkâr en ufak bir anakuronizmi bile yapmamıştır.

31/12/1842) yılında İstanbulda doğmuştu. Burada dikkatli bir terbiye ve tahsil gördükten sonra Sultan Abdülaziz zamanı idi (1273) de Parise gitti. 14 sene resim ve Hukuk tahsil etti Resmî G. Bulanje ve Jerundan gördü.

İstanbulda dönüşünde kendisine Midhat Paşa yanında Bağdat siyasi işler müdürlüğü verildi. 1871 - 1875 senesine kadar Sultan Abdülazizin sefirler teşrifatçılığında bulundu.

Yaptığı tabloları (1886) Roma sergisinde diploma verilmesine lâyık görüldü, 1867—1889 Paris, 1863 Viyana, 1892 Berlin, 1893 Amerikanın Kolombiya, 1906 Münih sergilerine eser göndermiş ve eserleri altın madalyalar kazanmıştır.

Eserlerinden bir kısmını Avrupanın muhtelif memleketleri satın aldı. Bazıları Amerikaya gitti. Diğer bir kısımda başka memleketlere, müzelere dağıldı. Bir çok eski eserler cemiyetlerinde aza idi.

Pariste Fransız San'atkârları salonunda gösterilen tabloları şehzade türbesinde 1903, Mucizeli çeşme 1904, Genç mutekit kur'an okurken 1905, Kablumbağa mürebbsi 1906, Seyfi katî 1908.

Fransız Hükûmeti tarafından satın alınan ve müstemlike nezaretinde asılan «Mezarlıkta kadınlar isimli» tabloda ne kadar fevkalâdelik vardır. İki Müslüman kadının teessür ve elemeleri etrafındaki eşya ile ne kadar iyi kompoze edilmiştir. Bu tablonun önünde artist ruhu, arkasında mutekit ruhu hissolunmaktadır.

Türbenin çinileri, duvarlardaki güzel yazılar, Mimarî süsler, tavan-
dan inen lâmba, Çelebi Sultan Mehmedin kabri üzerindeki Şal, Kabir başındaki kavuk, büyük şamdanlar tablo kompozisyonunun dindarlık hissi, öd ağacı dumanlarının dualarla yükselmesi bütün bu esere malihülyavi bir his veriyor. Bütün bu heyecan incelenen en ufak detaydan, ağlayıcı kadınların pozlarından doğuyor.

Aynı detay merakı «Bursada yeşil camide», isimli tabloya başka bir his veriyor. Orada bir şeyh tarafından seyyah bir dervişe kur'an okunduğunu gösteriyor. Burada bütün dekor ışık içinde sütun, şamdan ve mermerler.

Şeyhin cübbesi ve iki şahsında sarıkları beyazdır. Gerideki büyük bir gölge lekesi bu beyazlığı daha ziyade artırıyor. Şeyhin ağzından çıkan mukaddes kitabın sözleri her tarafa ışıklar veriyor.

Camiden çıkan Şerif, dekorun ahengile şahısların psikolojisi birbirile birleştirilen aynı san'at tablolarıdır.

Berlin müzesinde bulunan «Halıcı Acem», adlı tablo önünde renklerin karışmasından gözler adeta kamaşıyor. Tahran Halıları, Eski çini vazolar, akisli madenlerin altın gümüşle süslü miferler, sedefle kakılmış

silâh kabzaları üzerinde zengin bir paletin karıştırılabileceği renkler sanat ve ustalıkla dağılmıştır.

Hamdi, eskinin fena adetlerini yıkarak Türk kadınının adetlerini ve yaşayışlarını müteaddit şekillerde çizmiştir. Sanatkârın kadın ruhundan aldığı tesirler mezarlıkta kadınlar, okuyan kadın tablolarında toplanmaktadır.

Cami kapusunda, et meydanında gezintide kadınlar, Sultan Ahmet Camii kapusunda kadınlar isimindeki üç tablosu F e m i n i s t yönünden vesikalardır. Bu tablolarda bir Türk Ressamı tarafından yapılmış olan Türk kadınıni tazim ve temsil ederken bu eserlerde kostümlerin ahengi tekmiil ziyanın hareketleri mükemmel bir şekilde peysaj dekoru ile iyi bir armoni yapmaktadır.

«Okuyan hoca», tanınmış eserlerinin en güzellerinden biri olup A v u s t u r y a İmparatoru F. Yozaf kendi kolleksiyonu için satın almıştır. Bu eserin vucude getirilmesine verilmiştir.

Mineli tuğladan bir oda içersinde bu hoca etüdü bir rahle, önünde açılmış kitap mütalaası ile tamamen meşkul ve dalgın bir haldedir. Solunda parlak ışıklı bir halı üzerinde mura-
cat edeceği kitaplar dağınık durmaktadır.

Bilhassa yazma kitaplar arkasında küçük kanatsız dolapta sıralanmış diğer kitaplar vardır. Elini dirseğine dayamış bir pozda okuyor. Bir pencereden giren güneş ziyaları ile oda aydınlanmaktadır.

Hamdi Bey, Şarka ait manzaraları yapmakta pek kuvvetli bir iç ressamı idi, pek haklı olarak onun yeni Türk ressamlığında bir baş olduğu iddia olunabilir.

KONYA DERGİSİ

ŞEREF KİŞMİR

Halkevlerinin 14 üncü yıl dönümü dolayısıyla bir yazı yazmağa karar verdiğim zaman ilk hatırıma gelen fikir Konya halkevinin Konya ve çevresinde on dört yıldanberi yaptığı ve başardığı işleri belirtecek mahiyette bir yazı yazmak düşüncesi oldu. Bu işe nereden ve nasıl başlamalı idim? Uzun yıllar Konya da bulunmadım, onun 14 yıllık hayatına ait bildiklerim pek mahdut ve derin değil, fakat onun 14 yıllık faaliyetini belirtmek istiyorum. İşte bu birbirini karşılayan düşünceler arasında bir çıkar yol ararken Konya da bulunmadığım yıllarda Halkevleri kütüphanelerinde daima gördüğüm ve okuduğum, Ülkü ve diğer ciddi yayın vasıtalarımızda övüldüğünü ve bazı yazılarının ele alınarak tenkit ve incelendiğini gördüğüm «Konya», dergisini ve onun mahiyetini belirtmeği tasarladım. Bu güç ve zor işi birkaç sahife içine sıkıştırmak ayrıca zor olacaktır. Fakat Konya Halkevinin on dört yıllık faaliyetinin en kıymetli çiçeklerinin en nefis ve olgun meyvelerinin bulunduğu bir bahçeye gimiş bulunacaktım. O bahçeyi okuyucularıma kuş bakışı ve uzaktan gösterilmek dahi faydasız olmayacaktır sanırım. Zira : « K o n y a », Konya halkevinin Türk münevverine Türk bilginine en kıymetli bir armağanı olabilecek bir mahiyeti vardır. «Konya» dergisinin basın hayatımızda eşine az raslanır ve adı ön plânda anıl-

mağa değer bir varlık olduğunu da söyleyebiliriz.

**

Tarihin tanıdığı en eski şehirlerimizden birisi olan Konya ilk ve orta çağda mühim roller oynamış, Selçuk devletine başkentlik yapmış, yeni çağın canlı abidelerini bağrında yaşatan, Anadolu tarihinin her sahifesinde adı geçen şehirlerimizden biridir. Bu tarihi şehrin istiklâl savaşı ve Cumhuriyet devirlerinde de üzerine düşen vazifeyi yaptığını ve dahada yapacağını katiyetle söyleyebiliriz.

Bu sebepledir ki Halk partisinin yurdumuzda açtığı ilk Halkevlerinden biriside Konya Halkevi olmuştur. On dört yıldanberi Konya Halkevi çâşitli çalışmalarla çevresine cumhuriyet ülkülerini, aşlamak, Kemalist inaçları temiz ve devrimci Türk ruhuna sindirmek, Okuldışında kalmış gençliğe bir okul vazifesi görmek, körpe istidatların yetiştirme ve gelişmesini sağlamak, bilginlerimize geniş ve serbest bir çalışma sahası temin etmek yollarından elinden geleni yapmış ve başarmıştır. Bütün bunlarla birlikte Konya Halkevinin diğer illerimizde ki Halkevleri yanındaki özelliğini ve değerini hiç şüphesiz onun on yıldanberi çıkarmakta olduğu aynı evsaf ve karakteri taşıyan «Konya», adlı dergisi teşkil eder. «Konya», çıkmaya başlandığı günden bugüne kadar özelliğini muhafaza etmiş Türkiyemizde eş-

ne az raslanır dergilerden biri olması itibarilede yalnız Konya çevresinin değil bütün memleket aydınlarının ilgisini üzerine çekmiş bir varlık olarak göze çarpmaktadır. Ve hepimizin üzerinde dikkatle durmamız lazım gelen bir mahiyeti vardır.

Derginin birinci sayı ve birinci sahifesinden aldığım şu cümleler dergiyi çıkaranların fikir ve ideallerini belirttiği kadarda sanki bugün yazılmış gibi bir hakikatin ifadesi olup derginin mahiyetini ve kıymetini açıklamaktadır. «Her ay çıkacak olan bu revü imkân dahilinde hep Konyayı ilgilendiren eski medeniyetlerden bahsedecek, Tarih, Folklor, Dil, Edebiyat, Etnoğrafya, Coğrafya, Arkeoloji, Jeoloji yönlerinden hep Konyayı belirtecektir.

Konya niçin çıkıyor	Konya
Konya	Naci Fikret
Selçukiler tarihinde Üç Kardeş Hükûmeti	H. Fehmi Turgal
Şikâri Tarihine Başlarken	Ferit Uğur
Selçuk Korvansaraylarından Zazadın Hanı	Ferit Uğur
Mahmudu Hayranînin Torunu Seyyit Alinin Sandukaları	A. Erdoğan
Hatun Şirzat	M. Turhan Tan
Müzekkin Nüfufun dil Bakımından Değerleri	H. Göncel
Namaz ve Şivlilik	Naci Fikret
Halk San'at ve Edebiyatına dair	Namdar Rahmi Karatay
Mimarî Türk - Osmanlı Devri	M. Yusuf Akyurt
Tarih Yazarken	Dr. Osman Şevki Uludağ

2 ilâ 12 inci sayılarda merhum Ferit Uğur'un Şikâri tarihile birlikte mahalli tetkikleri.

Merhum Hasan Fehmi Turgal'ın Selçuk tarihi ve mahalli tetkikleri Naci Fikretin Konya etüdü, H. Göncel, Abdülkadir İnan, M. Turhan Tan, İbrahim Hakkı Konyalı, Mes'ut Koman ve Osman Şevki Uludağ'ın Konya

«Revünün yapacağı en büyük hizmetlerden biride büyük Türk tarihine doküman hazırlamak bu büyük abideye harç vermek olacaktır.,»

«Konya»nın bu özelliğini görebilmek amacılı şimdi birlikte derginin sayılılarını ve sahifelerini çevirelim.

1 — Dergide daha çok Konya ve çevresi tarih ve abidelerile Türk edebiyat ve sanatını ilgilendiren yazıları.

2 — İnkılâp ve Cumhuriyet devri olaylarının yıl dönümüne raslayan günlerdeki sayılarda cumhuriyet fikir ve umdelerinin ele alınarak işlendiğini görüyoruz.

3 — Genel olarak diyebiliriz ki derginin sahifeleri arasında afaki fikirlerle dayanan bir yazı bir şiir müvedesi yoktur. İşte birinci sayının içindekiler.

ve çevresi Tarih, Coğrafya, abidelerini inceleyen Türk dili ve Türk tarihine materyal teşkil edebilecek ve ozama-na kadar hiç ele alınmamış etüd yazılarıyla çıkmış bulunuyor ki bu on iki sayının sahife adedi 770 dir.

Derginin hayatında ayrı bir bölüm teşkil ettiğine kani bulunduğum bu 12 sayı hakkındaki düşüncelerini

belirtirken bu dergilerde incelenen konulara ait 53 kılışesinin de bulunduğunu ilâve etmek isterim.

Daha öncede söylediğim gibi bu on iki sayıda Konyayı ilgilendirmeyen şiire dahi yer verilmemiştir.

3 üncü sayının sonunda H. Göncel'in Yandığım Ateş adlı şiiri üzerine (Çok sevdiğim Konya için) diye bir kayıt konularak çıkabilmiştir.

Tarihe devrilmiş Türk sarayların. Aşkı çinileşen Karatayların Kavruk ağaçların, Susuz çayların, Dağlar kalbimi hep sam yelin gibi..

Diyen şair nekadar içten bir duyguyla bu günkü Konyayı tasvir etmiştir.

Beşinci sayıda da yine H. Göncel'in Konyanın Fuji - yaması «Takkeli dağ için» adlı bir şiirini görüyoruz. Şiirin sonuna Şiirde geçen özel isimleri inceleyen ve tanıtan uzunca bir izahat (1 Sahife) verilmiştir ki burada bir etüd olarak kabul edebiliriz.

Derginin On senelik hayatında arasına değişiklikler olduğu bazan 2 ve hatta 3 sayının bir arada ve diğer sayılarına nazaran daha fakir ve cılız olarak yayınlandığı görülüyor. Derginin çıkmağa başladığı Eylül 1936 tarihile bugün arasında yayınlanması gereken sayı adedini düşünecek olursak derginin bazı aylar çıkmadığını da anlayabiliriz.

Derginin hayatındaki bu ilk değişikliği 13 üncü sayıdan itibaren görmekteyiz. Derginin imtiyaz sahibi, yayın direktörü değişmiştir. Artık iki sayı bir arada çıkmağa başlıyor. Hatta bazan (26 - 27) sayıda olduğu gibi derginin üç imza ile çıktığı oluyor. 13 den Otuza kadar çıkan dergilerin sahife sayısı 739 dır. Bütün bunlarla beraber Konya dergisi yine Konya çevresini Tarih, Coğrafya, Forklor;

edebiyat bakımından tanıtan etütlerle Türk tarihine ve edebiyatına yararlı materyalleri yayınlamış bulunmaktadıdır.

Bu kanaatımı açıklayabilmek için şu bir kaç yazının adını vermekle yetineceğim. Yazıların ve yazarların adı bu devrede de derginin ciddi ve Konya çevresini ilgilendiren çeşitli mevzuları incelediğini isbata kâfidir.

Karamanlılar (Camiuddüvele göre) Hasan Fehmi Turgul Naima Haleplimi? Konyalı mı? Ziyaettin Fahri.

Tarihde Anadolu madenleri ve eski nakil vasıtaları İ. H. Konyalı (22 - 23)

Mecalisi Sebai Mevlâna hakkındaki İtiraza karşılık Dr.F. Nafiz (22-23)

Tevarihi Âli Selçuk İ. H. Konyalı. İbni Bibiden F. Tugral.

Otuzdan sonra (Otuz dahil) derginin İmtiyaz sahibi yayın direktörü ve baskı şekli yeniden değişiyor. Otuzdan otuz altıya kadar olan sayılar bir mecmua değil, kitap şeklinde çıkmıştır. Bu yedi sayının sahife adedi 651 olup her sayı seksen ilâ yüz yirmi sahife arasındadır. Meselâ otuz bir sayılı dergi muhtelif bilim kollarını edebiyat, güzel sanatlar ve Konya çevresini ilgilendiren 25 yazıyı ihtiva etmektedir. Yeni ve genç elemanların yazılarına ve şiirlerine bu sayılarda daha çok raslıyoruz, Fakat dergi yine esas vasfını bozmamıştır.

Otuz altıncı sayıdan sonra derginin şekil bakımından tekrar değiştiğini görüyoruz. Bilhassa 41 inci sayıdan sonra parti prensiplerine ve Kemalist inançlara evvelki sayılara nazaran daha geniş sahifeler ayrıldığı görülüyor. Derginin 53 - 56 ci sayıları 1943 yılında Mevlâna adı altında özel bir sayı halinde çıkıyor. Mevlânanın 670 inci ölüm yılı dolay-

siyle çıkan bu eserde memleket çapında tanınmış şahısların yazılarını Konyanın yetiştirdiği genç elemanların yazılarıyla birlikte görüyoruz. Bu eserde Mevlânânın hayatı, şiiri, san'atı geniş ölçüde incelenmiş bulunmaktadır. Eser 168 sahife olup Mevlânaya ait 35 muhtelif yazı ile arap harfleriyle yazılmış bir çok tarihî yazıları ve müteaddit kılışeleri ihtiva etmektedir.

67 ci sayıda Mimar Koca Sina'na tahsis edilmiştir.

«Konya» dergisinde Konya ve çevresine ait 100 den fazla kilişe görmekteyiz ki bu da derginin ayrı ve çok önemli bir özelliğini teşkil etmektedir.

Netice olarak diyebilirizki Konya dergisi Konyanın tarih, coğrafya ve âbidelerine ait en doğru ve en geniş malûmatı ihtiva etmektedir. Konyayı ilgilendiren bir etüd hazırlamak isteyenlerin Konya dergisini görmeden işe başlamaları asla tavsiye edilemez.

Konya dergisinin bu güne kadar yaşaması ve üstün bir özellikte olmasını temine çalışanlara ne kadar teşekkür etsek fazla olmaz ve ancak yerinde bir borcumuzu ödemiş oluruz. Konya dergisinin değerli yazı elemanlarından olup bu gün fani vucutları ebediyete ulaşmış olanlarıda isim zikretmeden rahmet ve şükranla anmak «Konya»nın her zaman biraz daha üstün kalitede olmasını isteyenlerimiz için ancak bir kadirşinashığın ifadesi olur.

Konya dergisinden bu günün ve yarının çocukları bir çok şeyler öğrenmiştir ve öğrenecektir.

Derginin son yıllardaki sayılarına bakılırsa evvelkilerine nazaran bir az daha olgun ve üstün çıkmaya çalıştığı görülüyor, Konya dergisine adını aldığı Konya şehrinin şanlı ve uzun tarihi kadar yurdumuz için faydalı olacak şerefli ve uzun bir istikbal diliyelim

MİLLET VE UNSURLARI

FÂKİR USMAN

İnsanların ötedenberi daima toplu bir halde yaşadıkları bu gün apaçık bir hakikattir. Fakat eskidenberi toplu bir halde yaşayan insanın kurduğu topluluklar bünye bakımından zaman zaman birbirinden ayrılır. Klandan imparatorluğa ve en mütakâmil millete kadar topluluğun bünyesi hep değişmiştir. Şüphesizki Klanın ictimai bünyesile imparatorluğun ictimai bünyesi arasında bariz farklar mevcuttur. İctimai bünyesi her ne şekilde olursa olsun guruplaşan insan kendi grubunun fertlerini diğer fertlerden ayırt etmiştir. Totemizmin cari olduğu devirlerde aynı toteme bağlı olan fertler kendilerini daima diğer totem fertlerinden ayırmışlardır. Bir Klanın fertleri aynı toteme taptıkları ve cedlerinin o totemden geldiğine inandıkları için birbirlerine yakındırlar. Klandan aşiret şekline geçilince ve topluluk toprağa yerleşip kumandanlar sivrilmiye başlayınca fertlerin birbirine olan rabitasının sebebi değişir. Totemdeki aynı cedde inanma, İnani yerine aynı kumandana tabi olma esası kaim olur. Ve artık aynı ferdin idaresi altında olanlar birbirlerine yakın diğer fertleri yabancı sayarlar.

Fertlerin birbirine yakın veya yabancı saymaları kreteryumu zaman zaman değişmektedir. Bu Kleteryum klanda müşterek cedde inanma, aşirette bir kumandana ve yere bağlı olmak, imparatorlukta ise ferde veya o ailenin idaresine tabi ol-

makdır. Acaba mütakâmil milletlerde bu kreteryum ne olmalıdır? Hangi fertler aynı milletten sayılıp hangi fertler o cemiyette yabancı olmalıdır. Bu gün bu mesele münakaşalı olmakla beraber bazı esaslar ileri sürülmektedir.

Bazılarına göre aynı ırktan gelenler aynı milletten sayılmalıdır. Yani milletin unsuru ırk olmalıdır. İlk nazarda pek doğru gibi görünen meselelerin pek çok kusurları vardır. Zira ırk denen şey bu gün sarîh olarak mevcut değildir. Bir ırk uzun yıllardanberi diğer ırklarla temasla kendi safiyetini ve hassaslarını kaybetmiştir. İrkin saf olarak kalamıyacağı ırkçıların tarihlerinde açıkça görülür. Bir kısım ırkçılara "ırk bir zümre olup kendisini ve kendi neslini mücerret ve münzevi kaldığı müddetçe diğer zümrelerden ayıran ve bazı irsi seciyelere malik biyolojik bir zümredir." İrkçılar bu tariflerle ırkın mevcut olamıyacağını kabul etmiş bulunuyorlar. Zira bir cemiyetin tarihi tekâmül seyrinde mücerret ve münzevi kalamıyacağı tarihi ve sosyolojik bir hakikattir. Hiç bir cemiyet yokturki diğer cemiyetlerle münasebette bulunmadan münzevi ve mücerret olarak yazasın. Mademki bu ırkçılar ırkın saf kalması lazım geldiğini kabul ediyorlar bunun imkânsızlığınıda beraber kabul etmektedirler. Tarifin sonunda irsi seciyelere malik bir zümredir denmiştir. İrsi seciye mefhumu şahıstan şahısa, kavimden kavime değişen enfusi bir mefhumdur.

Şayet bu iddiayı güden milletler bir varlık ve başarı gösterebilmişlerse bu başarıları ırkî seciyelerden değil bir arada yaşamalarından içtimai bünyelerinden neş'et etmektedir. Zira aynı ırkî seciyeyi haiz bir fert cemi-yetinden ayrılınca kavmi içinde elde ettiği muvaffakiyetlerin hiç birini elde edemez. Irkın saf olarak kalama-dığını bu günkü ırkların durumu gös-terir. Eğer Türklerin, Macarların, Bulgarların, Finlerin bu gün beyaz ırktan olduğu su götürmez bir haki-kat ise bu hakların sarı ırktan oldu-ğuda su götürmez bir hakikattir. Gö-rünüşe göre Habeşler siyahtır. Fakat Habeşler sami kaynaktan gelme yani beyaz ırktandırlar. (I) Bir alimin de-diği gibi bu gün pek meşhur sayılan yahudi ırkı yoktur. Zira yahudi ırkı-na mahsus bedeni hususiyetler yok-tur. Yahudi uzun kafalı mı? geniş ka-falı mı? yüksek yapıda mı? alçak yapı-da mı? esmer mi? kumral mı? Karagöz-lü mü? mavi gözlü mü? ressamların çok defa karikatörleştirdikleri yahu-di burnu hakikatte yahudi burnumu-dur? (II) Bütün bunlara ilmi bir sıh-satle cevap verilemez. Irkın safiyeti bu kadar çürük olunca aynı ırktan gelen şahısların hepsinde aynı dere-cece ırkî seciyelerin bulunamayacağı aşikârdır. Halbuki ırkî seciyede mü-nakaşalı bir meseledir. Onun için ır-kın miğyarı ahlâki vasıflar olmalıdır. ve aynı tarzda düşünenler his eden-ler aynı ideali taşıyanlar ırkî bakı-mdan akraba addedilmelidir. (III) Görü-lüyorki saf ırk hakikatte olmayan ve ya olması hemen hemen imkânsız olan bir keyfiyettir.

(I) Fındık oğlu Ziyaettin Fahri - «İçtima-iyata giriş»

(II) E. Pittard

(III) Th Fritsch : «İçtimaiyata giriş»
Fındık oğlu Ziyaeddin Fahri.

Milletin unsuru ırk olamayacağı-na göre acaba din bir millet teşki-linde unsur olabilir mi? Yani aynı dine bağlı olan fertler bir milletten sayılabilir mi? mazide kayıtsız şartsız olarak milletin teşekkülünde bu un-sur kabul edilmiştir. Fakat bugün böy-le bir şey mevzubahs olamaz. Bugün, asırlarca önceki bir uhrevî inanışla fertleri birbirine bağlayarak mo-derin bir millet teşkili imkânsızdır. Bunun açık misalini bize Osmanlı im-paratorluğu verir. Irkları, dilleri, ya-şayışları, adetleri, hissediş ve düşü-nüşleri başka başka olan fertleri müs-lümanlık bayrağı altında tophiyarak kozmopolit bir topluluk meydana ge-tirilmiştir. Ve yıkılışının esaslı amil-lerinden biri de bu keyfiyettir; binbir inanıştır. Eğer fertleri bir inanış et-rafında toplamak isteniyorsa o ina-nış uhrevî bir eleme taalluk etmek-tense dünyevî elemle alâkadar bulun-malıdır.

Aynı devlete tabi olmak bir millet teşkilinde rol oynarmı? Bu suale müs-bet veya menfi bir cevap verilemez. Gerçi tarihte ayrı ırk, dil, din vesai-reden mürekkep milletler mevcuttur. Ve bu günde A. B. D. ve İsviçre gibi milletler aynı idareye tabi olmalarile birbirine kaynaşmışlardır. Fakat biz şahsen yalnız aynı devlete tabi olan fertlerin bir millet kuramayacağı ka-naatindeyiz. Eğer aynı devlete tabi olan fertler millet denebilecek bir toplu-luk meydana getirmişlerse bunun se-bebini fertlerin aynı devlete tabi ol-masında değil fertlerin ülkü birliğin-de aramalıdır.

Acaba bir milletin teşkilinde rol oynayacak unsur dil olabilir mi? Dil milletin esaslı unsurlarından biridir. Fakat yalnız başına bu unsorda kifa-yetsizdir. Esasen dil içtimai bir ha-disedir. Konuşma kabiliyeti tabii bir

kabiliyet olduğu halde lisan içtimai-dir. Bir cemiyet içinde doğan ve bü-yüyen fert kendisini o cemiyetin li-sanından tecrit etmezse o dili öğre-nir ve o dil ile beraber cemiyetin kültürünün bir kısmında hazmeder. Zaten kültür kavramı içine dilde girer. Dil kültürün bir dalıdır, onun için bir milletin teşkilinde dil birliğide aranır. Fakat yalnız başına dil unsuru bir millet teşkil edemez. Bu gün ayrı lisan konuşan fertler bir millet teşkil etmişlerdir. İsviçrede dört dil konu-sulur. A. B. D. de durum böyledir.

Bir millet kurabilecek durumda olan unsur fertler arasındaki kültür, mazi ideal birliğidir. Aynı kültürü harsî, an'aneyi yaşıyan, aynı maziye benimseyen, ve aynı ideal uğrunda çalışan fertler, aynı milletin fertleri demektir. Kültür, milletin düşüncü, hisleri güzel san'atlarıdır. Aynı şe-kilde düşünen, aynı şekilde hisseden, aynı san'at eserlerinden zevk alan

fertler aynı milletin fertleridir. Müş-terek mazi de milletin teşkilinde bü-yük rol oynar. Mazideki müşterek şarlara, acılara sahip olan fertler ay-nı milletlerdendir ve böylece birlikte güler ve birlikte acı duyarlar. Mille-tin devamı için fertlerin ideallerinde-de beraberlik olması lâzımdır. Millet-leri için aynı idealleri taşıyanları ve birlikte yaşamak arzusu gösteren fertleri aynı milletten saymamak için hiç bir meşru sebep gösterilemez. Onun için gayet haklı olarak Ernast Renan «Millet bir ruh meselesidir. O da, hislerdeki, ideallerdeki birliktir.» demiştir. (IV) Kısaca diyebiliriz ki mil-let, aynı san'at eserlerinden zevk alan aynı hisse malik olan, aynı şekilde düşünen, aynı dili konuşan, aynı müş-terek mazi ve idealle birbirine bağlı bir içtimai topluluktur.

(IV) Ernast Renan «Qu» est ce qe'une nation?

BİR BUCAĞIMIZ

AKVİRAN BUCAĞI

(Baştarafı bundan evvelki sayılarda)

ARİF BİLGE

6 — Mihrab :

Adından da anlaşılacağı gibi burası bir an için mabet olmuştur. Fakat bu gün için tam bir yerleşme bölgesi değildir. Çünkü aşağıda gösterdiğimiz gibi buranın halkı şimdiki Akvirana taşınmıştır. Burada gayri islamî kalıntılara tesadüf edilmektedir. Bu kalıntıların Doğu Romadan kaldığı kesin olarak söylenebilir. Burada bulunan işlemeli taşlarda Romalılarda görülen bazı geleneklerin izleri vardır. Meselâ Şaraba ve üzüm verilen önem bakımından burada mermerler üzerine işlenmiş üzüm salkımları ve şarap ayinlerini gösteren resimlere raslanmaktadır. Fakat buranın Mihrap denilmesine sebep rivayet olarak söylendiğine göre Karaman oğullarının önemli zamanlarında Osmanlı orduları Karaman üzerine harekete geçtiği zaman buradan geçmişlerdi. Ve burasını bir mola yeri olarak seçtiklerinden burada askeri birlikler mola yaparken bir cuma namazı kılmaları ve bugün hala yerinde duran büyük taş mihrab olarak kullanmalarından dolayı buraya mihrab denilmiştir. Yukarıda Aşağıyarımca kısmında arz ettiğimiz sebebler altında buranın halkı da bu yüzden dağılarak Akviranda yerleşmişlerdir.

7 — Kayıbeleni ve Kayıderesi :

Adından da anlaşılacağı gibi Anadolu'da ki Kayı isimleri Osmanlılarla Anadolu'ya gelmiştir. Buralara bu isimleri veren Osmanlı Türkleri olmuştur. Osmanlıların Anadolu'ya ne zaman geldikleri kesin olarak söylenemezse de Anadolu'daki topografik adlara bakılacak olursa Selçukilerin son devirlerinde geldikleri muhakkaktır. Osmanlılar Kayı aşiretinden olduğu için Anadolu'nun bir çok yerlerine buna benzer isimler vermişlerdir. (1)

Bu isimlerden hiç şüphe edemeyiz ki bunlar Osmanlılardan kalmıştır. Onun için Kayıderesi ve Kayıbeleni de bir Osmanlı köyü harabesidir. Burası da yukarıda bahsettiğimiz Tülce köyü ile ilgilidir. Bitek bir vadidedir. Fakat küçük bir vadi olmak dolayısıyla gittikçe artan nüfusa kâfi gelmemesi ve bilhassa komşu köyü ve mahallesi olan Akçeşme halkı Akvirana göç edince bunlarda buradan ayrılarak Akvirana gelip yerleşmişlerdir.

7 Örenin bir araya gelmesiyle meydana gelen bu insan topluluğunun bugünkü durumu incelendiği zaman bu kasabanın Selçuk ve Osmanlı köy-

(1) — Fuat Köprülü : Bizans müesseselerinin Osmanlı müesseselerine tesiri.

lerinden birer artık kalan köy ve örenlerin bir araya gelmesinden meydana gelmiş isede esasen bu kasabanın kesin olarak meydana gelişi 18 ci yüzyıl sonlarıdır. Bunu arazi defterlerinden ve bugüne kadar devam eden vakıf belgelerinden anlamaktayız. Akviranın büyümesi ve çoğalması birinci dünya savaşından sonra olmuştur. Bunun da diğer bir sebebi yukarıda söylediğimiz gibi sayısı az olmakla beraber ekonomi hayatı üzerinde tesir yapan, Bozkırdan Akvirana çalışmaya veyahut ticaret maksadiyle gelip geçerken yol uğrağı olması dolayısıyla burada yerleşmelere sebep olmuştur.

Şimdi Akviranın beşeri faaliyetini inceleyelim :

Akviran Konya'ya 45 kilometre uzaklıktadır. Yukarıda bahsettiğimiz gibi Konya düzlüğünden Akviranı ayıran Abbas dağlarıdır. İklim ve yüzey şekilleri bakımından Konya düzlüğüne dahil olan Akviran her taraftan ve bilhassa batı güneyden kapalı bulunduğundan Torosların kuzeyinde yer alması bakımından kenar bölge ikliminden ayrılmaktadır. Bu yüzden step manzarası göstermektedir. Türkiye'nin en kurak bölgesini teşkil eden Konya düzlüğünün kenarında Toroslara yakın yerinde bulunmaktadır. Onun için Konya düzlüğü merkezi ve doğu kuzey kısımları kadar kurak olmamakla beraber yine step karakteri göstermektedir. Bunun için Akviranda tahıl ekimi bazan tehlikeli bir duruma düşmekte ise de yine halkın bütün meşguliyeti tahıl ekimidir. Bilhassa Akviranın doğu ve kuzey taraflarındaki topraklar yazın ve yağmursuz mevsimlerde çatlar parça parça olur. Bu gibi toprakların ekimi güz aylarında köylü yağacak yağmuru beklemekle olur. Ve yahut kurağa ekmek suretiyle kışın kar altında kalmak

üzere ekinini eker. Bundan dolayı her sene biri birini tutmıyan miktarda tahıl istihsal edilir. (2) Bazı senelerde de halkın ihtiyacına yetmiyecek kadar az ürün elde edilir ki bu gibi senelerde Akvirana 30-40 kilometre uzakta olan ve sulama bölgesi içinde bulunan Çumra ve köylerinden halk ihtiyacını temin ettiğinden Akviranda tahıl ekimi bundan dolayı bazı yıllarda tehlikelidir. Çünkü her sene ürün miktarı (İç anadolumuzun bazı yerlerinde olduğu gibi) aynı değildir. Şimdiye kadar yapılan tecrübelerde ve ekimlerde ekilen sahanın % 80 ni buğday, diğer kalan kısmını arpa, çavdar ve yulaf teşkil etmektedir. Akviranda diğer kültür bitkileri heman hiç yok gibidir. Zaten İçadolulu bu gibi bitkiler ve bahçecilik su kaynaklarının başına veya akar su kenarlarına ekildiğinden (3) Akviranda ise böyle kaynak ve akar su olmadığını yukarıda söylediğimizden burada bahçe işleri yoktur. Akviran bu ihtiyacını civarındaki köylerden, Bozkırdan, Konyadan temin etmektedir. Akarsuyu olmuş olsa idi her sene arazinin yarısından fazlası nadasa terk edilmez bu gibi bahçe bitkilerine ayrılabilirdi. İşte Akviranın arazisi bu bakımdan dar sayılabilecek ise de burada büyük bir nüfus kitlesinin toplanmasının biricik sebebi yukarıda bahsettiğimiz 7 örenin bir araya gelmesiyle toplanmış, bu gün de Akviran halkının % 75'ini dışarda çalışarak senenin bazı aylarında Akvirandan ayrılmak zorundadırlar. Hadim, Bozkır, Seydişehir, Çumra ve Konya pazarlarına vs bölgelerin köylerine gidip gelmekle ticaret işi ile uğraşmaktadırlar.

(2) — H. Louis : Türkiye Coğrafyası basılmadı.

(3) — H. Louis : Türkiye Coğrafyası basılmadı.

Akviran halkının kültüre ve eğitim işine verdiği önemde şu rakamlardan anlaşılabilir. Bu 4 bin nüfusun içinden yetişen 70-80 kadar ilk, orta öğretimde çalışan öğretmen vardır. Daha başka meslek erbabından Adliyecî, Subay; Doktor, iş hayatında çalışan bilhassa Eskişehirde D. D. fabrikalarında ve diğer devlet fabrikalarında çalışan işçi ve ustaları olduğu gibi bunların hepsi Konya sanat enstitüsünden çıkan gençlerdir. Yurdumuzun her köşesinde işcilikle, memurlukla çalışan gençleri pek çok olmakla beraber yine bu gün

için Konya ve diğer illerimizdeki orta dereceli ve yüksek okullarda (teknik üniversitede) Akviranlı öğrencilerin sayısı çoktur.

Doğal yollar bakımından kendisini Bozkıra, Konyaya, Çumraya ve Hadime bağliyan Akviran teknik yollarla bilhassa Bozkıra ve Konyaya kendisini bağlarsa Akviranın önemi bu günkünden bir kat daha artacağı şüphesizdir. Çumra gelişmesine devam ederse Akviran da bu gelişme ve ilerlemeden şüphesizki faydalanacak ve Çumranın gelişmesinde de buranın önemi görülebilecektir.



MERAM BAĞLARINDA

Doğup batan güneşin burda her tel ışığı.
Hayal kadar güzeldir, hülya gibi tatlıdır
Günler burda taşımaz bir hicran kırılgı
Her gönül Meram'da bir emelle kanatlıdır.

Yükselir ta karşıda bin asırlık, ihtiyar
Bir bekâret heykeli gibi (kızlar kayası)
Her akşam etrafında toplanarak genç kızlar
Okurlar içten içe birer talih duası.

Gece dalar uykuya, sessiz Meram bağları,
Gündüz bir rüya gibi geçen günün göğsünde;
Yalnız-bazı bir ishak ürperterek dağları,
Müphem bir çizgi çizer sahranın şen-yüzünde.

Dönerler gözleriyle perileri sayıklar,
Şehre girince ölür Merama giden yollar,
Merama giden yollar, Merama giden yollar.
Şehre girince ölen, bizi terkeden yollar.

M. NEDİM GÜNTEL



DERGİLER ARASINDA

Halkevimizin son yayınlarının yalnız Konya çevresinde değil bütün yurt içinde ilgi ve alâka ile karşılandığını; muhtelif dergi ve aydınlarımızın yayınlarımız üzerinde durduklarını sevinçle görüyoruz.

Yayınlarımız üzerinde yapılan tenkitlerin ve kısada olsa tanıtılmanın yayınlarımızın yurt içinde tanınmasını, ve evimizin yeni yayınlar yapmasını sağlayacak kıymetli birer eleman olarak görmekteyiz. Eserlerin kıymeti çok zaman çevrede uyandırdığı yankılarla ölçülür. Bu düşünceyledir ki gazete ve dergilerimizde görebildiğimiz yayınlarımıza ait tenkitleri kısmen veya tamamen dergimiz sütunlarına alıyoruz.

Bu suretle bir taraftan evimizin yayınlarına karşı ilgilerini esirgemiş bulunan aydınlarımıza teşekkür borcumuzu ödemiş, diğer taraftan dergimizin okuyucularına ve yayınlarımız üzerinde adı bulunan arkadaşlarımıza bir yardımda bulunduğumuza inanıyoruz.

Kendilerinden müsaade istemeden yazılarını aynen veya kısmen iktibas ettiğimiz aydınların ve dergilerin bizleri toleransla karşılayacaklarını umarız.

Evimizin yayınlarından «Mevlâna'nın ressamı» nı 104 sayılı Ülkü de ele alan H. N. Orkun eserini yazarı Ş. Uzluk'u mütareke yıllarında san'at tarihimize ait orijinal yazılar yazan bir genç olduğunu ve o zamandanberi Uzluk'u büyük bir ilgi ile takip edebildiğini kaydettikten sonra : «Onun

her eseri her araştırması san'at tarihimiz için ayrı bir değer taşımakta ve tarihimizin bir noktasını aydınlatmaktadır.» diyor. Sayın yazar eserin muhtevasını kısa notlarla tanıtırken «kitaptaki resimler içinde IV numaralı eser pek dikkatimi çekti; aslı Bostonda bulunan bu eser diğer resimler içinde en olgunudur. Resmin altında talik bir yazı ile Mevlevî -i- Rum ibaresi göze çarpmakta ise de ben onun orijinal olduğuna kanaat edemedim» diyerek müzelerde bazen sahte eserlerin de bulunduğunu örnek vererek açıkladıktan sonra «detaya bu kadar önem veren bu eserinde orijinal olduğu hususunda ben şüphe göstermiyorum. Fakat, Şahap bu sahanın bir otoritesidir. Böyle bir şey olsa idi herhalde onun gözünden kaçmazdı» diyor... «Batı ilim âlemi çapında bir bilgin olduğunu her ciddi müdekkike tasdik ettirmiş olan Şahabın bu güzel eseri ilim için bir kazançtır. Konya halkevinde böyle önemli bir eseri yaymasıyla Halkevlerimizin çalışmalarına güzel bir örnek daha katmış oluyor. Zaten Konya Halkevi Konya dergisiyle irfan hayatımızda esaslı bir yer almış bulunmaktadır. Şimdi de böyle değerli eserler yaymakla bu çalışmalarına hız vermiş oluyor»

13 Sayılı ve Şubat 1946 tarihli «Folklor Postası»

Evimizin yeni yayınlarından :

1 — Konya çevresinde beslenme meseleleri.

2 — Konya.

3 — Mevlâna'nın Ressamları.

4 — İlgin Folkloru.

Bu eserlerin sahife, satış fiyatlarını ve muhtevalarını ayrı ayrı tanıtarak Konya Halkevine ve onun çalışmalarına karşı duyduğu samimi duyguları «bütün bu neşriyatın ortaya konmasında büyük gayreti olan Konya Halkevi Başkanı Midhat Şakir Altan'ı ve yazar arkadaşlarımızı ayrı ayrı tebrik ve bu değerli eserleri de bütün okuyucularına hararetle tavsiyeyi bir borç bilirim» cümleleriyle ifade etmektedir.

107 sayılı 1 / Mart / 1946 tarihli Ülkü'de İlgin Folkloru adlı yayınımla inceleyen yazıyı aynen sütunlarımıza geçirmeği faydalı görüyorum. Zira Sayın Hüseyin Namık Orkun'un bu yazısı bütün aydınlarımızı ve bilhassa Folklor üzerinde çalışanları ilgilendirir bir mahiyet ve kıymettedir.

Ş. K.

İLGİN FOLKLORU

«Fehim Çaylının hazırlayıp Konya Halkevi'nin yaydığı bu eseri okurlarına tanıtmadan önce bir konuya başlamadan yapılacak hazırlıklar hakkındaki düşüncemi açıklamak istiyorum. Her hangi bir esere başlamadan önce şu soruyu gözönünde tutmak gerektir: Bu eser nasıl yazılmalıdır?... Böyle bir konudaki eserler ele alınır; bunların yazılış tarzı, metodu göz önünde bulundurularak eserin kanavası yapılır. Ondan sonra buna göre belgeler, malzemeler toplanarak eser işlenmeye başlanır. İşte, bir şehrin folklorunu da araştırmak ve bunu bir eser halinde yaymak için bundan önce yazılanları gözönünde tutup ona göre hazırlanmak icabeder. Bizim folklor malzememizi Macar

âlimlerinden İgnacz Kónuş'dan itibaren son zamana kadar Fin âlimlerinden Martti Resanen gibi bir çok ilim adamı araştırmış ve yaymıştır. Bizde de bu alanda zengin çalışmalar vardır. Fakat, yazık ki bunların büyük bir kısmı ilim adamlarının faydalcakları metodik eserler değildir. Bunların içinde metodik olanları daha çok Ceferoğlu Ahmed'in yaydıklarıdır.

Folklor malzemesinden hikâyeler, şarkılar, mâniler gibi metinler sunulurken burada gözönünde tutulacak nokta bunların aynı zamanda yerli ağız örnekleri olmasıdır. Bunun için bu metinler ilim âlemine sunulurken her halde yerli şive mümkün olduğu kadar bütün inceliğiyle belirmelidir. Fehim Çaylı arkadaşımız bu eserde bu yöne önem verseydi eseri bir kat daha değer taşırdı.

Yazar, düğün âdetleriyle işe başlıyor. Tükülere, mânilere ve ata sözlerine geçerek eserini bitiriyor. Önsözünde, Genel Türk folklorunun yerli folklor araştırmaları sonunda ortaya çıkacağını, kendisinin de Türk folkloruna yardım maksadiyle eserini yazdığını anlatmaktadır.

Bundan sonra, düğün âdetlerine başlamadan J. J. Rousseau vesaire tanınmış adamların evlilik hakkındaki sözleri kaydedilmiş ve bu girişden sonra yavaş yavaş konuya dalmıştır. Böyle bir girişin gerekli olup olmadığını bilmiyoruz. Yalnız Bay Fehim Çaylı'ya yukarda adı geçen Martti Resanen'in Türkische Sprachproben aus Mittel-Anatolien adlı eserinin IV. cildine göz gezdirmesini tavsiye ederiz. Bu kısım Konya iline ait folklor malzemesini veriyor. Bir tesadüf eseri olarak burada da düğün âdeti hakkında materyal sunulmaktadır. Fehim Çaylı'nın kendi materyali ile buradaki materyali karşılaştırması ona eksikliğini gösterecektir.

Yazarın mâni, türkû gibi metin olarak aldığı parçaların kimlerden aldığı asla kaydedilmemektedir.

Konya ağzının önemli bir özelliği vardır. Kelime başındaki (k) sesleri çok yerde (g) olur. Kadın yerine gadın denir. Bu özellik ve daha başkaları Martti Rasanen eserinde eksiksiz gösterilmiştir. Rasanen eserinde Konya ağzı üzerinde olgun bir etüd çıkarmak imkânı vardır. Gönül isterdi ki Fehim Çaylı'nın eseri de bize aynı imkânı versin...

Rasanen, kimlerden malzeme topladı ise bütün bunları yerli yerinde kaydetmiştir; Fehim Çaylı'nın eserinde ise bu nevi kayıtlara raslanmıyor.

Bu yazdıklarından sonra şu soruyu ortaya koyuyorum: Acaba bir memleketin folklor malzemesi nasıl toplanır?... Bu soruya adını kaydettiğim Almanca eser örneklerle tam bir cevap vermiştir. Acaba Fehim

Çaylı da eserile buna bir cevap vermiş midir?. Eserini Rasanen'in eserile karşılaştırdıktan sonra Fehim Çaylı bu soruyu daha iyi cevaplandıracaktır. Fehim Çaylı eserine daha mütevazi olması için İlgin Folkloru'na ait malzemeler deseydi daha yerinde olurdu. Nitekim, Caferoğlu da folklor malzemesini eksiksiz araştırdığı halde eserine malzeme adını vermeği daha yerinde bulmuştur.

Son söz olarak şunu yazayım ki her çalışmanın her araştırmanın belli bir amacı vardır. Bu amaç göz önünde tutulmayınca eser maksatsız bir çabalama olur.

Dileriz ki Fehim Çaylı, eserinin II. cildinde bu amacı gözönüne tutarak bize daha ilmi ve her folklorcu, Tarihiçi, Etnoğrafın, Dilcinin faydalana-bileceği bir eser sunsun....

• Hüseyin Namık ORKUN
(Ülkü sayı: 107 1-Mart-1946)

25

HALKEVİ ÇALIŞMALARI

(ŞUBAT AYINDA)

29/1/1946 Salı akşamı bir şiir gecesi tertip edilmiştir. 20.30 dan 22.30 a kadar devam eden toplantıda Vali İzzeddin Çağpar ve bir çok san'at severler hazır bulunmuşlardır.

Genç şairlerimizden Suat Yeşilyurt toplantının sebep ve gayesini açıkladıktan sonra İstanbul Üniversitesi Doçentlerinden Dr. Mehmet Kaplan tarafından (Şiirde müzik) adlı bir konferans verilmiştir. Konferanseci şiirin bu günkü durumunu, şiirle musikin münasebet ve bağılıklarını açıklamış, eski ve yeni şiirlerden örnekler vererek şiirin bir de müzik tarafı bulunduğunu belirtmiştir.

Ondördüncü yıl dönümüne hazırlanmak ve komite seçimleri Şubat ayı içindeki çalışmaların amacını ve özünü teşkil etmiştir. Halkevinin bütün kolları bilhassa rapor, temsil program komiteleri, müzik kolu muntazam bir mesai sarfiyle üzerlerine aldıkları işleri tamamlayarak 24/2/1946 Pazar günü gündüz ve gece yapılan toplantı ve törenlerin günün manâ ve değerini belirtecek tarzda canlı ve neş'eli olmasını sağlamışlardır.

Komite seçimlerine 9/2/1946 Cumartesi günü başlanmıştır. Kurslar. Tarih ve Müze, Sosyal Yardım komitelerinin seçimleri 16/2/1946 günü yapılabilmektedir. Seçimler canlı bir şekilde cereyan etmiştir. Seçimler sonunda: Muhtelif komitelerin başkan ve faal üyeleri arasında değişiklikler olmuştur.

Pazar günleri ve Cumartesi akşamları yakılmakta olan gençlik ve mahalle delikanlıları toplantılarına Şubat ayında da devam edilmiştir. Mahalle delikanlıları, çalışma ve toplantılarını daha programlı bir hale getirerek muhtelif gecelerde Züğürtler, İstiklâl piyeslerini ev salonunda başarıyla temsil etmeğe muvaffak olmuşlardır. Bu toplantılarda gençlere faydalı olacak kısa konuşmalar yapılmakta millî saz ve oyunlar oynanmak suretiyle toplantıların neş'eli ve faydalı olması temin edilmektedir. Mahalle gençlerinin kısa bir zamanda başarmaya muvaffak olduğu işler Halk Partisi, Halkevi mensupları arasında ve Konya çevresinde büyük bir alâka uyandırmaktadır.

Yayın komitesi tarafından tertip edilmiş olan ve dokuz kişilik bir ekip tarafından uygulanmakta bulunan Pazar konuşmalarına Şubat ayı içinde de kahve sinema, cezaevinde devam edilmiştir. Çeşitli konular (Ziraat, Tarihî, Hukikî, İctimai, vatandaşlık bilgileri, ve Halkevleri, Halk Partisi ve başarıları) üzerinde yapılan bu konuşmalar ilgi ve sempati ile karşılanmakta ve faydalı sonuçları görülmektedir.

Ceza evindeki okuma yazma Halkevi binasında yapılmakta olan daktilo ve saz kurslarına Şubat ayında da devam edilmiştir.

Bu toplantılar dışında Şubat ayı içinde ev salonunda partililer, Ünüver-

KONYA HALKEVİ

**XIV üncü Yıldönümü
Çalışma Raporu**

EKEKON Basımevi

KONYA

1946

Saygı Değer Yurddaşlar:

Yurddaşlarına her yönden faydalı olmağa çalışan Halk-eviniz, elinde bulunan imkânlar nisbetinde çalışmalarını artırarak 1945 yılını kendisi için başarılı bir yıl olarak geçirmiş ve bugün kadirbilir yurddaşları önüne açık alınla çıkmak bahtiyarlığına ulaşmıştır.

Evinizin çalışmalarında ve yaptığı işlerde çevremizin uyanık ve çalışkan halkının, Halkevinde çalışan aydınları-mız ve gençlerimizin büyük bir hissesi olduğunu açıklamayı Halkevimiz ödenmesi lâzım bir borç sayar.

13 üncü yıl dönümü çalışma raporunda bildirdiğimiz çalışma plânı üzerinde eviniz elinden gelen bütün imkân-ları kullanarak vaitlerini yerine getirmiş, programını uygulamıştır. Hattâ bazı çalışma alanlarında, çi-diği prog-ramın çerçevesini aşan çalışma ve başarıları ile çevresinin sevgi ve ilgisini üzerine çekmiye muvaffak olmuştur.

1945 yılı Üniversite Haftasının şehrimizde yapılması için ilgili makamlar nezdinde Halkevimizin yaptığı teşebbüs alâka ve memnunlukla karşılanmış ve bilindiği gibi İstan-bul Üniversitesinin altıncı haftası şehrimizde yapılmıştır.

Orta çağın mühim büyük bir san'at ve bilim şehri olan Konyamız tarihî günlerini hatırlıyarak Üniversite Haftası içinde gösterdiği alâka ve bir Üniversiteye olan ihtiyacını çok manâlı bir tarzda ifade etmiş bulunmaktadır.

Halkevi çeşitli yayınlarına, seri konferanslarına, çeşitli kurslarına, çocuk kulübü çalışmalarına, haftanın belirli günlerinde yapmakta olduğu gençlik toplantılarına bu yıl daha fazla önem vererek ülküsüne doğru ilerleyecektir. Ev çalışmalarından beklenen ve hepimizin arzu ettiği

gayelere ulaşmasında muvaffakiyetin sırrı ve temel taşı bütünümüzün el birliği ile çalışması; aydınlarımızın bilgi ve duygularını birleştirerek çevrelerinin her yönden aydınlanmasına gayret etmesi noktasında toplandığını söyleyebiliriz.

Zira; Halkevi, bilgilerin, zekânın, iyi ve temiz duyguların el ele verip çalışacağı bir yuva ve bir kültür ocağıdır.

Halkevi birimizin değil, hepimizin seve seve çalışabileceği bilgi ve görgülerini artırabileceği ve yurddaşlarına daha faydalı olabileceği bir çalışma alanıdır.

Halkevi; serbest bir kürsü, genç istidatların, körpe zekâların geliştiği ve olgunlaştığı bir okuldur.

Halkevi; okul görmemiş, okul dışında kalmış Türk çocuklarının ve gençlerinin daha iyi bir yurddaş olmalarını sağlayacak bir okul ve nihayet bütün yurddaşların ülkülerini birleştiren, insanî ve temiz duygularını pekleştiren ve tatbikine yol açan kutsal bir çatıdır.

Bu ocağı kudretimiz nisbetinde el birliği ile beslemeliyiz ki onun vereceği ı ışık hepimizi, bütün Türk yurdunu aydınlatsın, bütün Türk yurdunu mamur ve mesut kılsın.

Halkevinin bütün kapıları, bütün çalışma alan ve organları herkes için açıktır. Ruhlarınızın ihtiyacı olan manevî varlıklar orada, Halkevindedir; orada öz benliğinizi ve size benzeyenleri bulacak bilgi ve çalışma ufkunuzu yükseltmiş ve genişletmiş olacaksınız.

Dil ve Edebiyat Şubesi

Dil . Edebiyat Şubesi Çevrenin Genel Bilgisinin Yükselmesine, Cumhuriyet ve Halk Partisi pirenslarının kökleşmesine, Yurt sevgisinin gelişmesine yarayacak bir şekilde seri konferanslar tertip etmiştir. Birinci seri Konferanslar memleketimizin tanınmış profesör ve bilginleri tarafından; 15 Mart 1945 den 30 Temmuz 945 e kadar devam eden ikinci seri Konferanslarda Konyada bulunan Hukukçu, Öğretmen ve serbest meslek sahibi aydınlarımız tarafından verilmiştir. Birinci seri konferanslar:

- | | |
|----------------------------|---|
| 1—Ferruh Bekir Sanır | Konyanın Anadoludaki yeri ve önemi |
| 2—Bedri Yıldırım | Gençlik ve Spor |
| 3—Doktor Süheyl Ünver | Türklerde ilim tarihi nereden başlar ve ne zamana kadar sürer |
| 4— " " " | Konyada 13 ve 15 inci asırda yapılan kitap tezhipleri |
| 5—Kemal Turan | Toprak davamız ve Toprak Kanunumuz |
| 6—İsmail Hakkı Baltacıoğlu | Garba doğru |
| 7—Kemalettin Kamu | Toprak Kanunu |

İkinci seriyi teşkil eden konferans sayısı 20 olup duvar ve el ilânları ile halkımıza duyurulmuştur.

Dil — Edebiyat şubesi bu konferanslar dışında İnönü, Lozan, 30 Ağustos Zaferleinin yıldönümlerinde ve Cumhuriyetin 22. ci yıldönümü ile Atatürkün

ölüm yılı Anma toplantısında diğer Komitelerle de iş birliği yaparak törenler tertiplemiştir.

Komitemiz genç istidatların yetiştirme ve gelişmeleri için ayrıca serbest konferanslar tertipliyerek Üniversiteli gençler arasında münakaşalı konuşmalar, şiir geceleri yapılmasına ön ayak olmuştur. Dil — Edebiyat komitesi bu yılda çalışmalarına daha büyük bir hızla devam etmeği gaye edinmiş bulunmaktadır.

Güzel San'atlar Şubesi

Evimiz Güzel san'atlar şubesi genç istidatların yetiştirilmesi ve çevrede san'at zevkinin Yükselmesi için elinden gelen gayreti sarfetmiştir. Müzik kolumuz Dil bayramında salonun hazırlanmasını temin etmiş ve müzik faaliyetlerini Büyük Bir olgunlukla yürütmüştür. Bilhassa komitemize bağlı Çocuk Kulübü Cumhuriyet Bayramında Zengin bir programla bayramın kutlanmasına iştirak etmiştir. Aynı kol Ekonomi ve tutum haftası, Birinci İnönü zaferinin Kutlama gününde Ev salonunda verdiği konserlerle bu günlerin canlı ve neş'eli bir şekilde kutlanmasını temin etmiştir.

Bilhassa gençler arasında Millî saz zevkini ve sevgisini yaymak amacıyla bir saz üstadının idaresi altında Millî saz kursunu açmış bulunmaktadır. Müzik kolu ev salonunda Mütaddid konserler vererek Garp müzikisinin Halkımız arasında yayılmasına bilhassa çalışmış ve çalışacaktır.

Komitemizin resim kolu 15.5.1945 de İngiliz Kültür Cemiyetinin Gönderdiği İngiliz ressamlarının eserle-

rinden mürekkep sergiyi başarı ile açmış olup bu sergi yüzlerce Ziyaretçi tarafından alâka ile takip edilmiştir.

6.7.1945 tarihinde evimiz salonunda ressam Abdullah Çizerin nezareti altında amatörler için açtığı resim kursunu ikisi kız, On dördü erkek olmak üzere 16 amatör büyük bir başarı ile takip etmişlerdir. Cumhuriyet bayramında amatör resim sergisi adı altında ev salonunda 60 eserden mürekkep bir sergi açılmış ve bir çok meraklıları tarafından büyük bir ilgi ile ziyaret edilmiştir.

Resim kolumuz aynı zamanda (Mevlânânın resimleri) adlı bir etüt hazırlıyarak yayınlamıştır.

Komitemiz Mimarî Kolu 10. Nisan, 1945 Tarihinde (Koca Mimar Sinan'ın) ölüm yılının 357. ci dönümü için Ev sagemasında projeksiyonlu bir Konferans vermiş ve bu münasebetle dinleyicilere Sinan'ın birer rozeti takdim edilmiştir. 1945 Nisan dergisi de Kolumuzun yazdırdığı etütlerle çıkmıştır. Mimarî kolu (Mevlânânın Türbesi) adlı yeni bir etüdü baskıya vermiş bulunmaktadır.

Temsil Şubesi

Evimiz temsil şubesi şehrimizin Tiyatro ihtiyaçlarını karşılamada, gençleri güzel ve serbest konuşturmada, gençlerin san'at ve dil terbiyelerini geliştirmede, heveslilerin kabiliyetlerini göstermelerine imkân vererek memleket ve cemiyetimiz için faydalı telkinlerde bulunmağa büyük bir gayret ve ile çalışmaktadır.

Komitemiz bu yıl içinde: Kör, Mahcuplar, İnsan sarrafı, Erkek güzeli, Erkek kukla, Grev, Bir adam yaratmak, Sekizinci, Kavga sonu, Şeriatçesi, Saadet perdesi, Tırtıllar, Ümit mektebinde, Yaşasın neş'e, Belkis, Yapışkanlar, Kimsesizler adındaki piyes ve komedileri 27 defa da temsil etmiştir. Bu temsillere seyirci olarak gelenlerin sayısı binamızın bir defadaki istiaabı 600 kişi olduğuna göre 16200 olduğu tahmin edilebilir. Bu temsillerin hepsi parasız olarak verilmiştir. Evimizin çalışma yılı sonu münasebetiyle komitemiz bir toplantı tertip ederek Revü ve çeşitli sahne numaraları ile bir gece eğlentisi yapmıştır.

Tamir gören sinema makinemizle Halkevi salonunda temin edilebilen kültür filimleri gösterilerek halkımızın faydalanmasına çalışılmıştır.

Bundan maada Amerikan harp haberleri Büro sundan getirtilen harp jurnalları ve kültür filimleri Belediyeden, Basın ve Yayın Genel müdürlüğünden gönderilen filimler Konya merkezindeki 22 ilkokul ile Orta Öğretim okullarına, Askerî okul öğrencilerine Halkevi sinema salonunda gösterilmiştir. Ayrıca her iki sinemada 15 şer gün nöbetle Bu filimler halka da parasız olarak gösterilmiş ve faydalanmaları temin edilmiştir.

Temsil kolunda daimî olarak 15 erkek ve 5 Bayan çalışmaktadır. Komitemiz Bu yıl Yaz mevsiminde köy-cülük şubemizle işbirliği yaparak Konya köylerinde ve İlcelerinde temsiller verecektir. Ankara, Adana ve Hatayda da birer temsil vermek üzere daha şimdiden hazırlıklara başlamış bulunuyoruz.

Spor Şubesi

Gençliğin kültürlü olduğu kadar da sıhhatli olmasının lüzumuna inanmış olan şubemiz Halkevi gençleri arasında kayak çalışmaları, takım koşuları yaptırmış, el topu, ping-pong oyunu teşvik müsabakaları tertiplemiştir. Şubemiz Konyanın saha ihtiyacını düşünerek Halkevi binasının arka kısmını voleybol sahası haline getirmiştir. Bu sahadan okullar ve kulüpler istifade etmişler ve muhtelif müsabakalar yapmışlardır. Komitemiz Bu yıl voleybol sahasının bulunduğu yerde bir de basketbol sahası yaptırarak basketbol oyununu da faaliyetleri arasına sokmağa çalışacaktır.

Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da çeşitli teşvik müsabakaları tertipliyerek terbiyevi oyunların gençler arasında yayılmasına çalışacağız. Cirit, güreş, iskirim, avculuk, dağcılık ve kayak gibi çeşitli spor hareketlerinin Halkevi spor çalışmalarında yer almasını gaye edinmiş bulunuyoruz. İmkân buldukça bu sporların yapılmasına ve yayılmasına çalışacaktır.

Sosyal Yardım Şubesi

Gerçek yoksula ve darlık içinde yaşayan yurttaşlara yardım etmesini bilen varlıklı yurttaşların yardım hislerine dayanan komitemizin bu yılki çalışmalarını şöylece kısaltabiliriz:

Şubemiz, Mahalle aalarında bulunan kimsesiz hastalardan beş kadın, üç erkek hastahaneye sevk edilerek tedavilerinin yaptırılmasını sağlamış, yardıma

muhtaç on yedi aileye iki yüz altmış beş lira yardımda bulunmuş, fakir ailelere yirmi beş tıp atebrin tevzi etmiştir.

Komitemiz üyelerinden Doktor Abdullah Salim Oğuzer Halkevine baş vuran fakir ve yardıma muhtaç hastaları parasız muayene etmiştir.

Bu yıl şubemiz bir ajan vasıtasile daimî surette tetkikatta bulunarak hasta ve kimsesizlerin tedavilerini yaptırarak ilâç paralarını temine çalışmak, okullardaki fakir ve yardıma muhtaç okurları öğrenerek imkânlar içinde yardım etmek amacındadır.

Çarşı içinde bir muayene hane açılarak fakir ve kimsesizler parasız muayene ettirilecektir.

Şubemiz bir kaç veya beş on kişiye para yardımından daha çok büyük bir kitleyi içine alacak, veya yardımlaşma duygularını kuvvetlendirecek tarzda çalışmaların daha doğru olduğuna inanmaktadır. Ancak bu suretle yoksulların orta bir mutluluğa erişmesi imkân içine girmiş bulunur. Sosyal yardımlaşmadan gaye bir kişinin mutluluğu olmayıp yoksul ve derlik içinde bulunanların sıkıntılarının giderilmesidir.

Halk Dershaneleri ve kurslar şubesi

Halk dershaneleri ve kurslar Şubemiz geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da halkın okuma ve yazma ihtiyacını ön plânda tutarak kurslar açmıştır.

Konya ceza evinde yüzer talebelik A—B ders hanelerini açmış ve bu dershanelerin sıra, masa ve sair ihtiyaçlarını temin etmiştir.

Kadınlara ve erkeklerle mahsus iki öğretmen idaresinde ayrı daktilo kursları açılmıştır. Bu gün bu kursa devam eden, onaltı kız, ondört erkek olmak üzere otuz öğrenci vardır.

Okulların tatil devresi içinde bütünlemeye kalmış öğrenciler için matematik ve Fransızca kursları açılmış, öğrencilerin yetiştirilmesi ne çalışılmıştır. Bu kurslara devam eden öğrenci sayısı 54'dür.

Şubemiz içinde bu olduğumuz çalışma yılında daktilo, okuma yazma, kurslarını devam ettirecek, imkân bulduğu takdirde İngilizce, mürettip yetiştirme, pratik elektirikçilik kursları açmağa çalışacaktır. Yine tatil aylarında bütünlemeli öğrencilerin yetiştirilmesi amacıyla Matematik, Fransızca, Fizik kursları açmayı düşünmektedir.

Kütüphane ve Yayın Şubesi

Okuma zevk ve ihtiyacını karşılamaya çalışan evimiz, bu alanda yurddaşlarına daha faydalı olabilmek gayesiyle hareket ederek Kütüphanemizi istifadeye elverişli bir duruma getirmiştir. Bunun için evimiz Kütüphanesinde bulunan kitapların yeniden kayıtlanması, sınıflandırılması ve düzenlenmesine çalışılmıştır. Cilt kataloğları hazırlanmıştır. Yeni yayınlardan temin edilen beş yüz cilt eserle kütüphanenin zenginleştirilmesine çalışılmıştır.

Kitapların bilimsel bir şekilde tasnifi ve kütüphane muhteviyatının zenginleşti ilmesi, Kütüphanecilik kursu görmüş bir memurun idaresine tevdi suretiyle evimiz kütüphanesinden istifade imkânları genişlemiş ve kolaylaşmıştır.

Mevcut 4337 cilt kitaptan bir yıl içinde faydalanan yurddaşların sayısı 3649 u bulmuştur. Kütüphanemize gelen gazete ve dergilerden de 1200 vatandaş faydalanmıştır ki bu suretle evimiz bir yıl içinde 4849 okuyucu bulmuş demektir.

Cumhuriyet bayramı dolayısıyla Şubemiz Konya Basın evlerinin ve Halkevinin yayınlarından mürekkep bir kitap sergisi açarak Konya ve Çevresi yayımlarının tanınmasına imkân hazırlamıştır.

Şubemiz halkın aydınlatılması yolunda faaliyetleri arasında (Halkevi Pazar konuşmaları) adıyla Sağlık, muşeret adabı, tarihî menkibeler, Zirai konular üzerinde Konferanslar tertip etmiştir. Halkımızın yakın ilgisiyle karşılanan bu konferansların çok verimli olduğunu söyleyebiliriz.

Şubemiz imkân bulduğu takdirde gezici kitaplıklar yaptırarak halkın okuma ihtiyacını karşılama işini Konyanın uzak semtlerine kadar götürmeyi, Konya ve Çevresinde yayınlanan eserlerden mürekkep yeni den ve daha zengin bir sergi açmayı düşünmektedir.

Halkımızın kütüphanemizden faydalanması yolundaki gayret ve faaliyetlerimize önümüzdeki yıl daha fazla bir önem vereceğiz.

Köycülük şubesi

Köylerin sosyal, sağlık ve kültürel gelişmelerini, şehirden köylü arasındaki dayanışma duygularının kuvvetlenmesini amaç tutan şubemiz evimizin diğer şubelerile de iş birliği yaparak civar köylere geziler tertip etmeye çalışmıştır.

Bilhassa şehire gelen köylülerin güçlüklerle karşılaş tıkları işlerinde kolaylıklar teminine çalışılıyor.

Taşıt vasıtaları temininde uğranılan güçlükler yü zünden köy gezileri tertiplenememiştir. Önümüzdeki yılda sık sık köy gezileri yaparak, köylüye fidan temin ederek: köylünün sağlık ve sosyal durumlarını ve zorluklarını giderecek şekilde çalışarak köylülerimize daha faydalı olmak emelindeyiz.

Tarih ve müze kolu

Evimiz tarih ve müze şubası tarihî kıymeti haiz eserlerin onarılması için ilgili makamlarla daima temas halinde olup İl genel meclisine Seydişehirli Mahmut Esadın hatırasının anılması amacıyla oradaki okullardan birisine adının verilmesi; Ve Konya iline bir çok okullar ve bir hastahane kazandırmış olan Vali İsmail İzzet'in yaptırdığı binalara birer fotoğrafının astırılması için yaptığı teşebbüs müsbet netice vermiştir.

Dil—Edebiyat komitesiyle ortaklaşa Millî günlerde ve Halkevinde tertiplenen törenlerde vazife almıştır.

Bu yıl içinde Celâleddin Karatay ve oğulları, Konya, İlgin Folkloru, Şikâri tarihi, Konya ili Köy ve yer adları üzerine birer deneme adlı çevremizi ilgilendiren eserlerin hazırlanıp yayınlamasını sağlamıştır.

İçinde bulunduğumuz yılda mahallî etütlerin hazırlanmasına ve yayınlanmasına devam edilecektir.

Evimizde dolaplar içinde teşhir edilmekte bulunan etnolojik malzemenin bu yıl da zenginleştirilmesine ve çeşitlerin artırılmasına çalışacağız.

Saygı Değer Yurttaşlar

1945 yılı çalışmalarımızı böylece hülâsa ettikten sonra sizlere biraz da 1946 yılında uygulamak arzusunda bulunduğumuz işleri maddeler halinde kısaca arz etmek istiyoruz.

Sözlerimizin başında da belirttiğimiz gibi çalışmalarımızın istenen müsbet sonuçlara ulaşması ancak temiz duygu ve düşüncelerle bilgi, görgü ve enerji lerimizi birleştirmekle mümkün olabilecektir. Dışardan, uzaktan şöyle olsa, böyle yapılsa daha iyi olur demekle yetinmiyerek görgü ve bilgilerimizi bizim gibi duyan ve düşünen yurttaşların bilgi ve çalışmalarına eklemek için Halkevinin çeşitli sahaları içinde görev almak daha uygun ve daha faydalı olur. Halkevi çatısı altında çalışmak isteyen her yurttaş çevresine faydalı olabileceğini asla unutmamalıdır.

Bilgi, kabiliyet, görgü ve çalışmalarımız birleşince yapamayacağımız, başaramayacağımız zor hiç bir iş düşünemiyoruz ve olamaz, ancak yapılacak işlerimiz çoktur.

1946 çalışma yılında yapılmasını düşündüğümüz işler:

1—Çevremizin bilgi bakımından yükselmesi için geçen yıl olduğu gibi bu yıl da konferanslar tertiplemek.

2—Kahvelerde, sinemalarda ve halkımızın toplu olarak bulunduğu sair yerlerde yapmakta olduğumuz çeşitli konulardaki kısa konuşmalara bu yıl da devam etmek.

3—Konya adlı dergimizi çevremizi tanıttacak ve Cumhuriyet prensiplerini ruhlara sindirecek şekilde bu günden daha olgun ve üstün bir duruma çıkarmak.

4—Şiir müsabakaları, şiir geceleri, münakaşalı konferanslar tertipleyerek genç istidatların yetiştirilmesine daha geniş imkânlar hazırlamak.

5—Sahne temsillerimize bu yıl açık hava temsilleri

rini de ekliyerek bu yönden halkımıza daha faydalı olmaya çalışmak.

6—Civar Halkevleri ve Halk odalarıyla iş birliği yaparak geziler tertiplemek, bu gezilerden faydalananak köycülük çalışmalarımızı hızlandırmak ve köylümüzün Sağlık, Sosyal, ve Ekonomik dert ve şikâyetleriyle daha yakından ilgilenerek köylümüzü uyarmak ve gereken tedbirlerin alınmasına ön ayak olmak.

7—Civar Halkevleriyle iş birliği yaparak Konya da okuyan öğrencilerin tahsillerine devam edebilmelerine yarınacak hususlar üzerinde durmak ve imkân nisbetinde ihtiyaçlarını temin etmek.

8—Çevremizi ilgilendiren mahalli tetkiklerin yayınlanmasına devam etmek.

9—Konyamızın matbuat tarihinin hazırlanıp yayınlanmasına çalışmak.

10—Yurddaşların ve öğrencilerin yetiştirilmeleri gözönünde tutularak okuma yazma, Daktilo, saz, resim, Elektrik ve çeşitli derslere ait kursların açılmasını sağlamak.

11—1945 yılında ele aldığımız Gençlik toplantılarını ve mahalle gençleri toplantılarını bu yıl daha verimli, daha programlı şekilde yürütmek.

12—Spor hareketlerine elde mevcut imkânlar içinde daha fazla bir önem vererek dağcılık, kayak, ping-pong gibi t rbiyevi sporların Gençler arasında yayılmasına çalışmak; içinde bulunduğumuz çalışma yılında aksatmadan ve geriye bırakmadan yapmak istediğimiz ve ilk hedef olarak ulaşmayı düşündüğümüz gayelerimizdir.

Bu gayeye doğru giderken bilgi, zekâ, görgü ve çalışmalarıyla yardımlarını esirgemeyecek olan yurddaşlarımıza daha şimdiden teşekkür ederek hepinize sağ olunuz deriz.

HALKEVİMİZİN YENİ YAYINLARI

Kitabın adı	Yazanın adı	Kr.
1— Mevlânânın Ressamları	Şahabettin Uzluk	300
2— Konya çevresinde beslenme meseleleri	Prof. Dr. Saip Ragıp Atademir	200
3— Konya	Naci Fikret Bostak	300
4— Ilgın Folkloru	Fehim Çaylı	200
5— Konya İli köy adları üzerinde bir deneme	S. Üçer, Mes'ut Koman	150

Kitabı ver yurddaşları, öğretmen ve öğrencileri ilgilendiren bu yeni yayınlarımız Öğretmen, Öğrenci ve memurlara yüzde 30 iskonto ile satışa çıkarılmış bulunmaktadır.

Yayınlarımızdan satmak arzusunu gösteren Kita beverlerine de parası peşin olarak ödenmek şartıyla yüzde 30 iskonto yapılır.

SATIŞ VE MÜRACAAT YERİ

Konya Halkevi Yayın Bürosudur

HALKEVİNİN BASKIYA VERİLMİŞ OLAN YENİ YAYINLARI

- 1 — Mevlânânın Türbesi
- 2 — Şikârî tarihi